

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDAKİ PANSİYON ÖĞRENCİLERİNİN
BOŞ ZAMAN ENGELLERİNİN İNCELENMESİ**

Tuba TOKGÖZ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Mustafa KIZILKOCA**

TUNCELİ-2024

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDAKİ PANSİYON ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ
ZAMAN ENGELLERİNİN İNCELENMESİ

Tuba TOKGÖZ
220190016

YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Doç. Dr. Mustafa KIZILKOCA

TUNCELİ-2024

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDAKİ PANSİYON ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ
ZAMAN ENGELLERİNİN İNCELENMESİ

Tuba TOKGÖZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Bu tez/...../2024 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından **oybirliği/oyçokluğu** ile kabul edilmiştir.

İmza	İmza	İmza
Prof. Dr. Oğuzhan ALTUNGÜL (Fırat Üniversitesi)	Doç. Dr. Mustafa KIZILKOCA (Munzur Üniversitesi)	Dr. Öğr. Üyesi Metin YILDIZ (Munzur Üniversitesi)
BAŞKAN	DANIŞMAN	ÜYE

Bu tez, Enstitümüz Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda hazırlanmıştır.

Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu"ndaki hükümlere tabidir.

.../.../20....

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

İmza

Tuba TOKGÖZ

Danışman

Doç. Dr. Mustafa KIZILKOCA

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca desteklerini benden esirgemeyen, sadece eğitim alanında değil her konuda bana yardımcı olan çok kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Mustafa KIZILKOCA'ya, hayatımın her aşamasında olduğu gibi yüksek lisans eğitimimde de sürekli beni destekleyen sevgili eşim Gürkan TOKGÖZ'e ve hayatımın en değerli varlıkları olan çok sevgili kızlarım Nehir TOKGÖZ ve Deniz TOKGÖZ'e bana vermiş oldukları desteklerden dolayı çok teşekkür ederim.

Tuba TOKGÖZ
TUNCELİ-2024

İÇİNDEKİLER

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	I
TEŞEKKÜR.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLolar LİSTESİ	IV
KISALTMALAR LİSTESİ	V
ÖZET	VI
ABSTRACT	VII
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Genel Bilgiler	2
1.1.1. Zaman kavramı	2
1.1.2. Zamanın kullanımı.....	3
1.1.3. Boş zaman	4
1.1.4. Boş zamanın tarihsel gelişimi.....	5
1.1.5. Boş zamanın yapısal özellikleri.....	6
1.1.6. Boş zamanın temel fonksiyonları	6
1.1.6.1. Eğlence fonksiyonu	7
1.1.6.2. Dinlenme fonksiyonu	7
1.1.6.3. Gelişim fonksiyonu	8
1.1.7. Boş zaman yönetimi	9
1.1.8. Boş zaman engelleri.....	10
1.1.8.1. Kişisel engeller	11
1.1.8.2. Kişiler arası engeller.....	11
1.1.8.3. Yapısal engeller	12
1.1.9. Boş Zaman engellerini etkileyen diğer faktörler	12
1.1.10. Okul kavramı	13
1.1.11. Okullarda ders dışı faaliyetlerin işlevleri.....	13
1.1.12. Pansiyon	14
1.1.12.1. Pansiyon yönetimi ve rekreasyonel etkinlikler.....	15
1.2.13. Pansiyon öğrencileri ve boş zaman yönetimi ile ilgili yapılan çalışmalar	15
2. MATERYAL METOT	17
2.1. Araştırmanın Modeli	17
2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	17
2.3. Veri Toplama Aracı	17
2.4. Verilerin Analizi	18
3. BULGULAR	19
4. TARTIŞMA.....	27
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	33
6. KAYNAKLAR.....	35
ÖZGEÇMİŞ	
EKLER	

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. Çalışmaya katılan katılımcıların cinsiyet eksenli dağılımları.....	19
Tablo 3.2. Çalışmaya katılan katılımcıların okul türü eksenli dağılımları	19
Tablo 3.3. Çalışmaya katılan katılımcıların sınıf eksenli dağılımları	19
Tablo 3.4. Çalışmaya katılan katılımcıların gelir düzeyi eksenli dağılımları	19
Tablo 3.5. Çalışmaya katılan katılımcıların spor yapma eksenli dağılımları	19
Tablo 3.6. Çalışma verilerine ilişkin normallik sınaması sonuçları.....	20
Tablo 3.7. Cinsiyet değişkenine yönelik t testi sonuçları	20
Tablo 3.8. Okul türü değişkenine yönelik anova testi sonuçları.....	21
Tablo 3.9. Sınıf değişkenine yönelik anova testi sonuçları	23
Tablo 3.10. Gelir düzeyi değişkenine yönelik anova testi sonuçları	24
Tablo 3.11. Spor yapma durumu değişkenine göre t testi sonuçları.....	25

KISALTMALAR LİSTESİ

EARGED
MEB

: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
: Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Boş zaman etkinlikleri bireylerin çalıştıkları zamanların bir ödülü olarak değerlendirilmekte ve özellikle gelişme çağındaki bireylerin, fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak gelişmesinde önemli rol oynadığından bu araştırmada ortaöğretim kurumlarındaki pansiyon öğrencilerinin boş zaman engellerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Elazığ ilindeki ortaöğretim kurumlarına bağlı pansiyonlarda kalan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Elazığ merkeze bağlı ortaöğretim kurumlarındaki pansiyonlarda kalan 422 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak Gürbüz ve arkadaşları tarafından geliştirilen “Boş Zaman Engelleri Ölçeği Kısa Formu” kullanılmıştır. Araştırmada katılımcıların boş zaman engelleri cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, aile gelir durumu ve düzenli spor yapma durumu değişkenleri açısından incelenmiştir. İstatistiksel incelemede SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiş ve parametrik testler olan Independent Sample T testi ve One Way Anova testleri uygulanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, cinsiyet değişkeni açısından kız öğrencilerin, okul türü değişkeni açısından fen lisesi öğrencilerinin ve gelir durumu açısından 10000-15000 TL arası gelir durumuna sahip öğrencilerin anlamlı derecede daha fazla boş zaman engeline sahip oldukları tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi ve düzenli spor yapma durumu açısından anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. Sonuç olarak, pansiyonda kalan öğrencilerden; fen lisesinin diğer liselerden, gelir düzeyi düşük olanların yüksek olanlardan, kızların ise erkeklerden daha fazla boş zaman engeline sahip oldukları bulunmuştur. Çalışma bulguları doğrultusunda çalışmaya katılan ortaöğretim kurumlarındaki pansiyon öğrencilerinin boş zaman engelleri puanlarının 45,57 ile ortalama düzeye sahip oldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pansiyon, boş zaman, engel, öğrenci, ortaöğretim.

ABSTRACT

Investigation of Leisure Time Restrictions of Dormitory Students in Secondary Education Institutions

Leisure activities are considered as a reward for individuals' working times, and especially play a significant role in the physical, mental, and social development of individuals, particularly those in the developmental stage. Therefore, this research aims to examine the leisure constraints of boarding students in secondary education institutions from various perspectives. The population of the study consists of students staying in boarding schools affiliated with secondary education institutions in Elazığ province. The sample group consists of 422 students staying in dormitories of secondary education institutions affiliated with Elazığ city center.

The "Leisure Constraints Scale Short Form," developed by Gürbüz and colleagues, was used as the data collection tool in the research. The leisure constraints of the participants were examined in terms of gender, type of school, grade level, family income status, and regular exercise status variables. SPSS 22.0 program was used for statistical analysis. It was determined that the data showed normal distribution, and parametric tests such as Independent Sample T-test and One-Way ANOVA tests were applied.

According to the research results, it was found that female students, students of science high schools in terms of the type of school variable, and students with a family income status between 10,000-15,000 TL had significantly more leisure constraints. No significant differences were found in terms of grade level and regular exercise status. As a result, it was found that boarding students; students of science high schools compared to other high schools, students with lower income levels compared to higher ones, and females compared to males had more leisure constraints. In line with the findings of the study, it was determined that the leisure constraints scores of boarding students in secondary education institutions participating in the study were at a moderate level, with an average score of 45.57.

Keywords: Dormitory, leisure, constraint, student, secondary education.

1. GİRİŞ

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaöğretim kurumlarında eğitim öğretim faaliyetlerinin yapıldığı okulların yanı sıra öğrencilerin yatılı olarak kaldığı pansiyonlar da (yurt) bulunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı 1982 tarihli 2698 numaralı “**Okul Pansiyonları Kanunu**” ile okul pansiyonlarındaki iş ve işleyişi yürütmektedir (Resmi Gazete, 1982). Bakanlık bünyesinde bulunan bu tür pansiyonlarda kalan öğrencilerin, eğitim öğretim açısından geliştirilmelerinin yanı sıra sosyal, fiziksel ve duygusal gelişimleri de devlet tarafından sağlanmaktadır.

Günümüzde, belde, kasaba, köy gibi küçük yerleşim yerlerinde belirli bir seviyeye kadar eğitim öğretimini tamamlamış öğrenciler, okul imkânları kısıtlı olduğundan dolayı daha büyük yerleşim yerlerindeki ortaöğretim kurumları pansiyonlarında kalmaktadırlar. Pansiyonlar, öğrencilerin eğitim ve öğretimlerine devam edebilmelerine imkân sağlamakla birlikte onların barınma, beslenme ve temel ihtiyaçlarını karşılamakla görevlidirler. 2021-2022 eğitim öğretim yılı istatistiklerine göre MEB'e bağlı pansiyonlarda 124,250 öğrenci kalmaktadır (MEB, 2022). Ülkemizde, köy ve kasaba gibi küçük yerleşim yerlerinde yaşayan çocuklar eğitim öğretim açısından birçok zorluklarla karşı karşıya gelmektedir. Çiftçilik ve hayvancılıkla uğraştırılmakta, çok kardeşli küçük evlerde, sobalı odalarda ders çalışma mecburiyetinde kalmaktadırlar. Lise düzeyinde daha iyi bir okulda eğitimine devam etmek isteyen çocuklar, ailelerinden uzakta pansiyonlu okullara kayıt yaptırmaktadırlar (Balay ve ark., 2012).

Pansiyonların, düzenli etüt saatlerinin olması, belletmen öğretmenlerden yardım alınabilmesi, sağlıklı şekilde beslenme ve ulaşım imkânlarının kolaylığı gibi öğrenciler açısından oldukça fazla avantajları vardır. Bunu yanı sıra öğrenciler, sosyal olarak kendini geliştirme, paylaşma, düzenli uyku ve planlı bir hayat yaşama sayesinde kendilerini ilerideki yaşamlarına daha kolay hazırlamaktadırlar (Gündoğdu, 2014).

Aileleri ile birlikte kalan öğrenciler boş zaman planlamalarını ve etkinliklerini aileleri ile birlikte gerçekleştirirken, pansiyon öğrencileri boş zaman değerlendirmelerini buldukları ortam ve arkadaş grupları ile birlikte gerçekleştirmek zorundadırlar. Bu nedenle pansiyon öğrencilerinin boş zaman etkinlikleri için oluşturulacak imkân ve çeşitliliklerin artırılması gerekmektedir. Boş zaman etkinlikleri bireylerin çalıştıkları zamanların bir ödülü olarak değerlendirilmekte ve özellikle gelişme çağındaki bireylerin, fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak gelişmesinde önemli rol oynamaktadır (Güngörmüş, 2007).

Bu sebeple boş zaman planlamaları ve etkinliklerinin etkili bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ortaöğretim kurumları pansiyonlarındaki öğrencilerin eğitim öğretim faaliyetlerinin yanı sıra boş zamanlarında yapacakları etkinlikler çeşitli yönetmeliklerle düzenlenmiş olsa da, uygulama alanlarındaki yetersizlikler yapılan araştırmalarda göz önüne serilmiştir (Filiz ve Özçalıkuşu, 2001). Uygulanan yönetmelik ve yönergelerde öğrencilerin kullanımına yönelik tesis ve hizmet alanlarının varlığı belirtilmiş olsa da uygulamada, okullardaki hizmet ve tesis kalitesinin yetersiz olduğu, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaç duydukları alanların yeteri kadar karşılanamadığı, bu nedenle disiplin sorunları ile sıkça karşılaşıldığı belirlenmiştir (Karataş, 2006). Baysal ve Güzel (2016) yaptıkları araştırmada pansiyon öğrencilerinin, okul ve ders çalışma sürelerinden dolayı boş zamanlarının az olduğunu ve kendilerine kalan bu boş zamanların ise yaş özelliklerine uygun, fiziksel ve sosyal gelişimlerini tamamlayıcı, yaşam kalitelerini artıracak şekilde, uzmanlar tarafından planlanması gerektiğini belirtmişlerdir.

Ergenlik dönemindeki bireylerde tercih edilen günlük yaşam biçimi hareketli yaşam tarzıdır. Genç bireyler genellikle daha hareketli, enerjik ve baskı altında olmadıkları bir hayat sürmek istemektedirler. Ürettikleri enerji ve coşku, yaşam kalitesini artırmakla birlikte boş zamanlarının değerlendirilmesini de kolaylaştırmaktadır. Genç bireylerin boş zamanlarını bilinçli fiziksel aktivitelerle geçirmeleri, kötü alışkanlıklar ve davranışlardan uzaklaşmalarına yardımcı olmaktadır (Yıldız ve ark., 2016).

Pansiyonda yaşayan öğrencilerin sosyal yaşamları ve buna bağlı olarak psikolojik gelişimleri ilerideki yaşamları açısından oldukça önemlidir. Çalışmada, pansiyon öğrencileri ve boş zaman ile ilgili tanımlayıcı bilgilere yer verilmektedir.

1.1. Genel Bilgiler

1.1.1. Zaman kavramı

Zaman, kontrol edilemeyen, durdurulamayan veya satın alınamayan, sürekli devam eden ve insanoğlu için en değerli şeylerin başında gelen, aralıksız olarak geçmişten şimdiki bulunduğumuz yere kadar sistematik şekilde ilerleyen bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Öztürk, 2018). Akatay (2003)'e göre zaman, başlangıcı ve sonu olmayan soyut bir kavramdır.

Passing (2004), zamanı psikolojik, biyolojik ve zihinsel zaman olarak üç farklı grupta ele almıştır. Biyolojik zaman, canlıların yaşam süreci ile alakalı olup üreme, beslenme, hayatta kalma gibi süreçlerini kapsar. Fiziksel zaman, dünya, ay ve güneşin hareketlerine göre belirlenen ölçülebilir zamanı kapsar. Zihinsel zaman, anılar, hatıralar veya yaşanan anlar gibi geçmişe dönük zihinsel kalıntıları kapsamaktadır.

1.1.2. Zamanın kullanımı

Günümüzde zamanın verimli kullanımı insanlık için en önemli unsurların başında gelmektedir. Zamanı verimli ve düzgün kullanmak için insanların öncelikle kendilerini tanımaları gerekir. İşinin kapsamını, amacını, neyi ne zaman yapacağını ve planlamasını iyi yapması gerekmektedir. Çok az sürede çok iş yapmak her zaman doğru yapıldığı anlamına gelmez. Amaçları ve öncelikleri belirlemek ve o doğrultuda çalışmak zamanı verimli kullanmak anlamına gelir (Erdoğan, 2022). Zamanın verimli kullanılması gelişmiş ülkeler ile az gelişmiş ülkeler arasındaki farkları belirlemede etkilidir. Zamanı etkili kullanan ülkelerdeki insanların, iş hayatındaki başarıları, sosyal yaşamlarındaki mutlulukları, fiziksel ve psikolojik yeterlilikleri bakımından diğer ülkelerdeki insanlardan daha başarılı oldukları yapılan araştırmalarda ortaya koyulmuştur (Köktaş, 2010).

Çeşitli araştırmacılar zamanı sınıflandırmışlardır. Jensen (2006), zamanı, var olma zamanı (uyku, beslenme gibi temel ihtiyaçların olduğu), geçim zamanı (iş, çalışma ve ekonomik gerekliliklerin olduğu) ve boş zaman (diğer zamanlardan geriye kalan) olarak üç farklı grupta sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırma, kişilerin zamanı tanımalarına yardımcı olmakta ve zamanın farkına vararak onu planlı bir şekilde kullanmaya yönlendirmektedir. Meyer ve Brightbill ise zamanı, iş, iş dışı ve boş zaman olarak üç sınıf altında incelemişlerdir (Lokat, 2015).

Zamanın kötü kullanılması, insanlara mutsuzluk, pişmanlık gibi duyguları hissettirir. Bu nedenle zamanı etkili kullanabilmek için onu planlı ve akıllıca yönetmek gerekmektedir. Temel ihtiyaçlar için kullanılan zamanı, çalışma ve iş için kullanılan zamanı ve mutluluk veren etkinlikler için kullanılan zamanı birbirinden ayırmalı ve hepsine yeterince zaman ayırılmalıdır (Karaküçük, 2008).

1.1.3. Boş zaman

Literatürde boş zaman ile ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Düzdemir (2019) boş zamanı, kişinin mutlu olabileceği, kendisini geliştirebileceği ve bu şekilde kendisini keşfedebileceği zaman olarak tanımlamıştır. Durol (2017), bireylerin sosyal yaşantı içerisinde zorunlu olarak harcadığı zaman dışındaki özgürce yaşayabildiği zaman olarak boş zamanı tanımlamıştır. Kılbaş (2010), boş zamanı, insanların geçimini sağlayabilmek ve hayatta kalabilmek için harcadıkları zamanın haricindeki zaman olarak tanımlamıştır.

İnsanların boş zamanları ile ilgili olarak İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi 24. maddesinde, “Bütün insanlar, çalışma zamanlarının uygun bir şekilde bölünmesi ve ücretli olarak tatil gibi dinlenme ve boş zaman aktivitelerine sahiptir” ifadesine yer verilmiştir (Yetiş, 2008). Hükümetlerin, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının, politikaları içerisinde kanunlara uygun olarak, insanların boş zamanlarını değerlendirebileceği faaliyetler, mekânlar ve hizmetler geliştirmeleri gerekmektedir (Üstün ve Kalkavan, 2013).

Genel olarak boş zaman değerlendirme, kişilerin yetiştikleri kültürel yapıya, yaşadıkları yere, hayat tarzlarına, hobilerine, yapmaktan mutluluk duydukları aktivitelere ve çevrelerindeki imkanlara göre yapılan etkinlikler ile geçirilen zaman olarak belirtilebilir (Hacıoğlu ve ark., 2015).

Birçok araştırmacı boş zamanı farklı şekillerde sınıflandırmıştır. Boş zaman süresince yapılan aktiviteler amaca, yere ve gruba göre sınıflandırılabilir. En çok yapılan sınıflandırma türü, süreye göre yapılan boş zaman sınıflandırmasıdır. Süre olarak sınıflandırmada boş zaman, uzun süre ve kısa süre olarak iki başlık altında incelenir. Uzun zamanlı boş zamana, yıllık izinler, çocukluk dönemi, emeklilik dönemi örnek olarak verilebilir. Kısa zamanlı boş zamana, hafta sonları, işten sonra akşam geçirilen vakitler ve kısa süreli yapılan tatiller örnek olarak verilebilir (Özşaker, 2012).

İnsanların çalışma süreleri ve temel ihtiyaçlarına ayırdıkları süre dışında kalan boş zaman sürelerinin, günümüzde daha belirgin hale gelmeye başlaması ile birlikte çalışma zamanı ile boş zaman arasındaki ilişki daha kolay incelenebilmektedir. Bireylerin çalışma süreleri azaldıkça boş zaman süreleri artmakta, çalışma süreleri arttıkça boş zaman süreleri azalmaktadır. Son zamanlarda yapılan araştırmalar sanayi alanında gelişmiş ülkelerde makinelerin yaptıkları işlerin artması ile birlikte insanların boş zamanlarının arttığını ortaya koymaktadır (Solak, 2022). Gelişmiş toplumlarda insanlar, uzun yıllar öncesinde yaşayan insanlara göre daha az çalışmakta ve bunun yansıması olarak daha uzun süre

yaşamaktadırlar. Günümüzde boş zamanı artan insanlar bu zamanlarını doğru bir şekilde değerlendirmek için çeşitli etkinlikler ve planlamalar yapmaktadırlar (Demir ve Çevirgen, 2006). İnsanların sahip oldukları boş zamanla ilgili faaliyetlere katılmasını etkileyen birçok etkenden bahsedilebilir. Yapılan literatür araştırmaları ile birlikte bu etkenlerin yaşa, cinsiyete, geleneklere, çevresel koşullara ve kültürel yapıya bağlı olduğu belirtilebilir (Demir ve Demir, 2006).

1.1.4. Boş zamanın tarihsel gelişimi

Milattan önceki dönemlerde boş zaman terimi birçok insan için farklı algılanmakta ve insanların kendine ayıracakları bu zaman dilimlerinde çalışmaya zorlanmışlardır. Ancak eski Yunan dönemlerinde boş zaman insanlar için yaşamsal sorunların ortaya çıkarıldığı bir alan olarak ortaya çıkmıştır. Eski Yunan'da insanlar boş zamanlarını güzel sanatlarla, spor müsabakaları ile müzik ve siyasi tartışmalarla geçirdikleri gözlemlenmiştir (Hunnicut, 2006). Antik Yunanlılarda çok çalışmanın gereksiz olduğu öne sürülmüş ve okullarda bu konu ile ilgili eğitimler verilmiştir. Antik Yunan döneminde yaşayan Platon'a göre, insanların gereğinden fazla çalışması, onların zengin olma ve ünlü olma gibi duygularını, hırslarını artırarak kendi özgür yaşamlarını kısıtlamaya sebep olmaktadır. Platon, çok çalışmanın karşısında, boş zamanlarında da insanların sürekli uyumasına veya hiçbir şey yapmamasını da yanlış olarak değerlendirmiştir. İnsanların boş zamanlarında spor, müzik veya sanatla ilgilenmeleri gerektiğini belirtmiştir (Solak, 2022).

Antik dönem sonrası Roma'da boş zaman terimi, çalışma aralarında veya sonrasında yapılan yenilenme, toparlanma ya da dinlenme zamanı olarak kabul edilmiştir. Antik dönem Yunanlara göre, Roma döneminde boş zaman sınıfsal bir hak şeklinde ortaya çıkmakta ve bununla birlikte sosyal bir statü ile yaşam tarzını ortaya çıkarmaktadır. Roma döneminde boş zaman, çalışma verimini artıran etkinliklerin gerçekleştirildiği bir zaman dilimi olarak görülmektedir (Juniu, 2000).

İnsanların çalışma saatleri dışındaki zamanlarının artırılması düşüncesi 18. yüzyıl başlarında ortaya atılmıştır. Sanayi devrimi esnasında insanların boş zamanlarını daha verimli çalışabilmek için genellikle dinlenme ile geçirdikleri belirtilmektedir. Sonraki dönemlerde ise insanların refah ve geçim düzeylerinin artması ile birlikte boş zaman taleplerinin arttığı gözlemlenmiştir (Özmaden, 1997). 19. yüzyıl sonlarında çalışanlara özel günlerde tatil hakları tanınmaya başlanmış ve belirli dönemlerde izin yapmaları sağlanmıştır.

Böylece insanların dinlenme, kendilerine vakit ayırma ve ilgi duydukları alanlarda faaliyetler yapma gibi etkinliklere ayıracak vakitleri olmaya başlamıştır (Hacıoğlu ve ark., 2015).

20. yüzyıl ve sonrasında Avrupa'dan yayılan sanayi devrimi etkisi ile değişiklikler dünya geneline yayılmış ve birçok ülke çalışma saatlerinde değişikliklere gitmiştir. Daha önce 12 saat ve üzerinde olan çalışma süreleri 8 saate indirilmiş, insanların temel ihtiyaçları ve diğer aktivitelere zaman ayırabilmeleri sağlanmıştır. Son dönemlerde boş zaman değerlendirmeleri ve anlayışı hızlı bir gelişme göstermiş, insan gücü ile üretimin azalması boş zamanın artmasına ve bu konuda yapılan araştırmaların da artmasına neden olmuştur (Erdoğan, 2022).

1.1.5. Boş zamanın yapısal özellikleri

Yapısal olarak boş zaman değerlendirme, gelişim süreci içerisinde genellikle bir görev olarak görülmektedir. Ancak boş zaman değerlendirme aslında kişilerin zihinsel ve bedensel yorgunluğunun giderilmesine veya azaltılmasına izin vermektedir. Monotonluktan ve aşırı çalışmaktan sıkılan insanlar için boş zamanlar rahatlama ve eğlenme işlevi görür. Verimli bir şekilde değerlendirilen boş zaman yapısal olarak kişilik gelişimi için de önemli bir detaydır (Sarı, 2018).

1.1.6. Boş zamanın temel fonksiyonları

18. yüzyıl sonları ve 19. yüzyıl başlarında gerçekleşen sanayi devrimi ile birlikte, insan gücünün üretime dönüştürülmesi, sermaye artışı ve zenginleşme gibi kavramların arasında boş zaman kavramı, tembellik ve değersiz zaman olarak değerlendirilmekteydi. O dönemlerde boş zaman, sadece verimli çalışmayı artırabilmek amacı ile dinlenme zamanı olarak görülüyordu. Ancak sonraki dönemlerde boş zaman kavramının sadece dinlenme zamanı değil bunun yanı sıra eğlenme ve kişisel gelişim açısından önemli olduğu ortaya çıkmaya başladı. Günümüzde gelişen toplumlarda boş zaman değerlendirmenin toplumların gelişmesi açısından büyük önem taşıdığı ortaya çıkmıştır (Kılıç, 2021). İnsanlar, boş zamanlarında yaşadıkları içsel ve dışsal baskılardan uzaklaşmak, kendini özgür hissetmek, serbest şekilde hareket etmek gibi kişisel ihtiyaçlarını gidermektedirler. Bunun yanı sıra yoğun ve hızlı bir tempoda çalışan insanlar açısından boş zamanların, dinlenme ihtiyaçlarını

gidermeleri ve psikolojik açıdan rahatlama ve streslenmelerini açısından önemi daha da çok hissedilmektedir (Yaşartürk ve ark., 2022).

Kişisel olarak farklı şekillerde değerlendirilen boş zaman aktiviteleri temel olarak 3 farklı fonksiyon başlığı altında incelenmektedir. Bunlar, eğlence fonksiyonu, dinlenme fonksiyonu ve gelişim fonksiyonudur (Mutlu, 2008).

1.1.6.1. Eğlence fonksiyonu

Günümüzde insanlar boş zamanlarında ne kadar çok faaliyetlere katılır ve kendilerini ilgi duydukları alanlarda geliştirirlerse, toplum içerisindeki statüleri ve kabul görmeleri o kadar kolaylaşır. Kendini geliştirmeye ve eğlenmeye verilen değer toplumsal yaşantıda olumlu olarak karşılanmaktadır (Barkın, 2016). İçsel bir duygu olarak kabul gören eğlenme ihtiyacı, insanların mutlu olabilmesi için göz ardı edilemeyecek derecede önemli bir ihtiyaç olarak kabul görmektedir. Eğlenmeye ve bununla birlikte sportif faaliyetlere olan ilgi 20. yüzyıl başlarından itibaren belirgin şekilde artmaktadır. Son zamanlarda eğlence faaliyetlerine ve spor organizasyonlarına olan katılım hızlı bir şekilde artmaktadır. İnsanların fiziksel olarak sağlıklarına dikkat ettikleri kadar psikolojik olarak da rahatlama ve stresten uzak durma yolları aradıkları gözlemlenmektedir (Ekinci ve ark., 2014).

Eğlence fonksiyonu, sadece güzel vakit geçirme olarak değil aynı zamanda kişilerin bir merakını gidermesi veya yeni bir şeyler öğrenmesi için de yapılan etkinlikleri kapsamaktadır (Gürer ve ark., 2017). Yaşadığımız modern çağ da insanlar, boş zamana dair faaliyetlere ne kadar zaman ayırırsa o derecede kazançlı olacağını düşünmektedir. Eğlence ile ilgili geliştirilen organizasyonlar beraberinde insanların kendini daha iyi hissettiği bir çevre ortaya çıkarmaktadır. İnsan yaşamının ne kadar sıradan ve durağan olduğunu düşündüğünde, içinde bulunduğu ortamı değiştirme isteği ile beraber eğlence aktivitelerinden yararlanmaktadır. Eğlence fonksiyonu, bireyin toplumsal ilişkilerini ve sosyal hayatını geliştirerek bir düzen içerisinde yaşamasını sağlamaktadır (Kılıç, 2021).

1.1.6.2. Dinlenme fonksiyonu

İnsanların, çalışma sonrasında fiziksel ve zihinsel olarak yorgunluğunu atması, kendisini yeni bir güne veya çalışma süresine hazırlama süreci, dinlenme zamanı kapsamında ele alınmaktadır. Üretimde insan gücünün ön planda olduğu sanayi devriminin

ilk yıllarında insanlar yaklaşık 15-16 saat çalışma süreleri ile çalışmaktaydılar. Geri kalan zamanı ise fiziksel olarak kendilerini toparlayabilmek için dinlenerek geçirirlerdi. O dönemlerde boş zaman kavramı sadece dinlenmek ve bir sonraki çalışma gününe kendini hazırlayabilmek olarak değerlendirilirdi (Karaküçük ve ark, 2016). Dinlenme fonksiyonu, kişinin temel olarak kendisini iyi hissetmesine ve yenilemesine neden olan eylemleri içerir. İnsanlar, dinlenme sürecinde yorgunluklarını atar, stresten uzaklaşır ve fiziksel olarak kendilerini yenileyebilirler (Turan ve ark., 2019). Günümüzde her şeyin hızlı bir şekilde tüketildiği dünyada çoğu kişi için dinlenmek, yatmak veya bir şey yapmadan oturmak anlamına gelmemektedir. İnsanlar artık boş zamanlarında zihinsel veya fiziksel aktiviteler yolu ile dinlenmeyi tercih etmektedirler. Son zamanlarda boş zaman değerlendirme ile ilgili birçok aktiviteler geliştirilmekte ve insanlar uzanıp yatmaktansa bu tür aktiviteler yolu ile dinlenmeyi tercih etmektedirler (Turan ve Ulaş, 2017).

1.1.6.3. Gelişim fonksiyonu

Bireylerin boş zamanlarında yeni bir şeyler öğrenmesi, kendini geliştirmesi, kültürel faaliyetlerde bulunması gelişim fonksiyonu içerisinde ele alınmaktadır. Bu tür gelişim faaliyetleri, planlı veya ani bir şekilde ortaya çıktığı gibi bireysel veya grup halinde de yapılabilmektedir. Kişileri zihinsel olarak geliştirdiği gibi sosyal ve kültürel olarak da geliştirmeye yönelik faaliyetlerdir (Köse ve Dönmez, 2019). Gelişim fonksiyonu, çalışma hayatı dışında kalan zamanda, bireyin kendisini geliştirme çabasının ortaya çıkması ile ifade edilmektedir. Fizyolojik veya kültürel olarak gelişim sağlayan bu fonksiyon aynı zamanda insanların günlük hayatın dışında sosyal olarak da gelişim sağlamanın önünü açmaktadır (Pavelka, 2017). Sanayi olarak gelişen toplumlarda iş gücünün makineleşmesi insan hayatında boş zaman olgusunun artmasına ve bu durum sonucunda da toplumlarda sosyal sıkıntılar, psikolojik sorunlar, yalnızlık gibi bireysel problemlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Toplum sağlığı açısından devletler boş zaman değerlendirmeleri ile ilgili çalışmalarını artırmış, insanların kendilerini geliştirebilecekleri alanlar ve imkânlar oluşturmaya başlamışlardır (Tutar, 2003).

1.1.7. Boş zaman yönetimi

Çalışma saatleri dışında kalan boş zamanların değerlendirilmesinin önemi artmaya başladıkça, günlük zaman yönetimi ve boş zaman yönetiminin ayrı ayrı incelenmesi gerektiği zorunluluğu ortaya çıkmıştır (Akgül ve Karaküçük, 2015). Zaman yönetimi özelinde son zamanlarda çok fazla çalışma ve araştırma yapılmasına rağmen boş zaman yönetimi ile ilgili yapılan çalışmalar yeni yeni artmaya başlamıştır. Doğru şekilde yapılan boş zaman yönetimi, zorunlu yaşam işlerinden kalan sürede bir yaşam oluşturulması ve bu yaşamın doğru planlanarak kullanılmasıdır (Durhan ve ark., 2017). Teknolojinin gelişmesi ile makinelerin hayatımızdaki yerlerinin artması, ulaşım olanaklarının kolaylaşması, çalışma saatlerinin azalması gibi birçok etken ile birlikte insanların hayatındaki boş zaman artmaya başlamıştır. Daha kaliteli bir yaşam için oluşan bu boş zamanları iyi ve doğru planlamak, kaliteli bir şekilde geçirmek oldukça önemli hale gelmiştir (Ceylan ve Taşkın, 2019). Bireylerin boş zamanlarının artması ve bu sürelerde yaptıkları faaliyetler, doğrudan yaşamlarını ve kişiliklerini etkilemektedir. Bu durumda boş zaman iki kenarı keskin bir bıçağa benzetilebilmektedir. Doğru ve planlı bir şekilde harcanan boş zaman insanları kişisel ve sosyal olarak geliştirirken, yanlış ve plansız boş zaman değerlendirmek insanların depresyon, stres ve fiziksel olarak sağlıksız durumlarla karşılaşabileceği durumları ortaya çıkarmaktadır (Karaküçük, 2008). Çağdaş toplumlarda boş zamanların planlı ve doğru aktivitelerle geçirilmesi, bireylerin ve toplumun kendisini geliştirmesini, sosyal yaşamın artırılmasını, toplumun kalkınmasını sağlayan en önemli etkenlerin başında gelmektedir (Aslan ve Cansever, 2012). Başka bir yönü ile boş zaman yönetiminin çalışma verimini yükseltmesi, çalışma düzenini oluşturması gibi faydalarının yanı sıra kültürel gelişme için toplumun geliştirici, yaratıcı enerjisinin ortaya çıkarılmasında ve bu şekilde kişilerin kendilerini keşfetmesinde büyük önem arz etmektedir (Akyüz, 2015).

Gelişmiş toplumlarda, yaşamın en önemli kısımlarından biri olarak kabul edilmeye başlanan boş zaman, dinlenme, oyun, spor aktiviteleri, sanatsal faaliyetler gibi etkinliklerin yanı sıra dini eylemleri de içerisine alan insanların kültürel yaşamının ve gelişiminin sağlandığı geniş bir kavram olarak ele alınmaktadır (Okumuş, 2005). Dumadezier (1990), boş zaman yönetimi faaliyet alanlarını fiziksel (seyahat, yürüyüş, spor), toplumsal faaliyetler (ziyaretler, eğlenceler), sanatsal (fotoğraf, heykel, sinema, tiyatro, resim, edebiyat), entelektüel (konferanslar verme, kitap okuma), pratik işler (bahçecilik, el işleri), olmak üzere beş grupta ele almaktadır. Alan yazın incelendiğinde, doğru planlanmış boş zaman yönetim

faaliyetleri sebebi ile duygusal ve psikolojik becerilerin geliştiği tespit edilmiştir. Doğru şekilde değerlendirilmiş boş zaman yönetimlerinin, kişilerin düşünme becerilerini geliştirmek, sosyal etkileşimi teşvik etmek ve psikolojik olarak rahatlamasına yardımcı olmak gibi yararlar sağlayabileceği belirtilmektedir (Özer ve ark., 2009). Ayrıca boş zaman yönetimi, çalışma hayatı dışında aktivitelerde bulunma, rahatlama, becerilerini geliştirme, eğlenme ve seçme özgürlüğüdür. Bu sebeple boş zamanın yönetim şekli, insanın ruh sağlığı ve sosyal hayatı için oldukça önemlidir (Öztürk ve Bayazıt, 2020).

1.1.8. Boş zaman engelleri

Boş zaman aktivitelerine aktif olarak katılmayla kişilerin, fiziksel, sosyal, zihinsel, psikolojik ve toplumsal yönden geliştikleri yapılan araştırmalar ile ortaya koyulmuştur. Bu aktivitelere katılmak için insanlar çoğu zaman bazı engelleri aşmak zorunda kalabilmektelerdir. Bu engelleri aşabilmek, bireysel olarak sabır ve çaba gerektirebilmektedir. Boş zaman değerlendirmedeki engeller bazen insanın kendisinden kaynaklandığı gibi bazen de dışsal faktörler devreye girmektedir. Bu tür kişisel ve çevresel zorluklar boş zaman engelleri olarak değerlendirilmektedir (Crompton ve ark., 2005).

Engel ifadesi, boş zaman literatürü incelendiğinde, insanların boş zaman değerlendirmelerini sınırlandıran veya yapılan aktivitelerden mutlu olma düzeylerini azaltan bir durum olarak tarif edilmektedir (Jun ve Kyle, 2011). Jackson (1988) ise boş zaman ile ilgili engel ifadesini, kişiyi etkileyebilecek ve odaklanma kaybına sebep olabilecek olumsuz etkenlerin bir araya gelmesi olarak açıklamaktadır. Bu durum, kişinin boş zamanla ilgili aktivitelere katılmadığı ya da katılsa bile mutluluk düzeyinin azaldığını, ayrıca katılım sıklığının azaldığını göstermektedir.

Boş zaman engelleri ile ilgili bilimsel araştırmalar, özellikle son 15-20 yılda artmıştır ve boş zaman ile ilgili bilimsel araştırma literatüründe kendine yer edinmiştir. Bu kavram, kişilerin boş zaman faaliyetlerine katılmasını, insanların katıldıkları etkinliklerden zevk almasını ve boş zaman imkânlarından faydalanmasını etkileyen ve engelleyen bir grup etken olarak tanımlanmaktadır (Erdoğan, 2022). Boş zamanın verimli kullanılmasına neden olan engellerin insanların çeşitli faaliyetlere katılma oranını azaltma ya da bitirme kararlarında önemli bir rol oynadığı tespit edilmiştir. Boş zaman ile ilişkili engellerin, boş zaman faaliyetlerine katılım tercihlerini, faydaları hakkındaki farkındalığı ve memnuniyeti etkilediği bilinmektedir (Tcha ve Lobo, 2003).

Boş zaman engelleri, boş zaman faaliyetlerine katılmanın önündeki mutlak engeller olarak açıklanmaktadır. Tespit edilen bazı engeller varsa, faaliyetlere katılımda sorunlara sebep olur ve elbette bazı durumlarda engellerle karşılaşmak psikolojik ve fiziksel olarak yıpranmalara sebep olabilir. Bu durumun aksine, elde edilen araştırmaların sonuçları, engellerle karşılaşmış olsa da, birçok kişinin kendi iradesiyle boş zaman aktivitelerine katılabildiğini ortaya koymaktadır (Birinci, 2018). Alan yazın incelendiğinde insanların boş zaman aktivitelerine katılımını engelleyen faktörler Crawford ve Godbey (1987) tarafından üç ayrı grupta incelenmiştir. Bunlar, kişisel engeller, kişilerarası engeller ve yapısal engellerdir.

1.1.8.1. Kişisel engeller

Boş zaman faaliyetlerini uygulamada kişisel engeller kavramı incelendiğinde, aktivitelere karşı olan kişisel tutum ve davranışlardan kaynaklandığı söylenebilir. Bireylerin psikolojik durumları bu olumsuz davranışların sergilenmesinde önemli bir kaynaktır. Kişisel engellerin kaynağında insanın kendisi vardır ve kişi boş zamanlarını değerlendirmede isteksizlik, ilgi ve yeteneklerine güvenmeme, öz güven eksikliği, fiziksel eksiklikler, kaygı ve stres gibi durumlardan bir veya birkaçı nedeni ile kaçınabilmektedir (Demir ve Demir, 2006). Kişisel etkenler nedeni ile insanlar, boş zamanlarını kendi psikolojik durumlarına göre tercih ettikleri şekilde değerlendirirler. Bu durum bazı şekillerde olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Bir insanın psikolojik sorunlarından dolayı boş zamanlarını yalnız ve hareketsiz geçirmesi ileride oluşabilecek sosyal ve fiziksel problemlere yol açabilmektedir (Gürsel ve ark., 2019).

1.1.8.2. Kişiler arası engeller

İnsanların, ailesi, arkadaşları ya da çevresindeki diğer insanlar ile olan ilişkileri veya iletişimleri nedeni ile boş zaman faaliyetlerine karşı yaşadığı olumsuz tutum ve davranış durumudur. Bu tür durumlarda insanlar yapılan aktivitelere karşı isteksiz bir tutum sergiler ya da katılım göstermezler (Uzun ve İmamoğlu, 2020). Sosyal iletişimden kaynaklı olumsuz tutumlar, boş zamanlara verimsiz ve isteksiz katılıma sebep olur. Örnek olarak, aile içerisindeki farklı boş zaman aktivitesi tercihleri veya eşler arasındaki farklı düşünce yapıları, kişiler arasında engeller olarak değerlendirilmektedir. Planlama yaparken ortaya

ıkan çatışmalar, yetersiz ve eksik planlama gibi durumlarda kişiler arası uyum sorunlarının üstesinden gelmezse, katılım sorunları yaşanabileceği gibi, toplu olarak yapılacak aktivitelere grup parçalanmasına neden olabilir (Karaküçük ve ark, 2017).

1.1.8.3. Yapısal engeller

Boş zaman faaliyetlerine katılım sağlamayı engelleyen durumları daha geniş bir şekilde ele alan faktördür. Yapısal engellere örnek olarak, maddi sıkıntılar, finansal kaynakların yetersizliği, yoğun çalışma hayatı, ulaşım problemleri, tesis ve malzeme eksikliği, sunulan hizmet ile ilgili sorunlar verilebilir. Yapısal engeller, diğer engel türlerine göre daha az sıklıkla karşılaşılan faktördür (Gürbüz ve Karaküçük, 2008).

1.1.9. Boş Zaman engellerini etkileyen diğer faktörler

Son dönemlerde toplumlar teknolojik gelişmeler ve ağdaşlaşma ile birlikte, üreten toplum olmaktan daha çok tüketen toplum haline dönüşmüştür. İnsanlar, maddi olarak daha iyi duruma gelebilmek ve hayat standartlarını yükseltebilmek için, daha çok çalışmayı tercih ederken kendilerine ayırdıkları zamanı azaltmaktadırlar. Bu durum, boş zaman etkinliklerine katılmayı doğrudan etkilemektedir. Boş zaman etkinliklerini engelleyen faktörlerin başında insanların gelir durumlarının olduğu açıkça ortaya koyulmuştur. Kişilerin gelir durumunu artması ile birlikte boş zaman aktivitelerine daha çok zaman ayırmakta ve maliyeti daha yüksek olan aktivitelere yönelmektedirler (Solak, 2022).

İnsanların içerisinde buldukları ve yaşadıkları evre, onların yapacakları boş zaman aktivitelerini etkilemektedir. Çünkü insanlar genellikle yakın çevresinde bulunan ve ulaşımın kolay olduğu alanları ve aktivite türlerini tercih etmektedirler. Bu nedenle Őehir içerisinde bulunan rekreasyon amaçlı alanlarının, tesislerin ya da bölgelerin yakınlık ve güvenlik sebebiyle daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Bu durum insanların yaşadıkları evre ve bu çevrenin içerisinde bulunan aktivite alanları, boş zaman aktivitelerini etkileyen başka bir faktördür (Köse, 2021).

Kişilerin sahip olduğu fiziksel ve sosyal özellikler, boş zaman etkinliklerine katılımı etkileyen başka faktörlerdir. Bireylerin cinsiyeti, yaşı, akademik durumu, ailesi gibi etkenler, boş zaman aktivitelerine katılım sağlamada etkili ögelerdir. Bunlara ek olarak, sosyal evre, meslek, kültür seviyesi gibi etkenlerde boş zaman değerlendirirken etkili olan

faktörlerdir. Örnek olarak yapılan araştırmalarda, çalışan kadınlar ile çalışan erkekler karşılaştırıldığında çalışan kadınların erkeklere göre daha az boş zamana sahip oldukları belirlenmiştir. Buna ek olarak hem çalışan hem de ocuk sahibi olan kadınların daha az boş zamana sahip olduğu belirlenmiştir (Kılıç, 2021).

Boş zaman aktivitelerini etkileyen bir diğer faktör ise mevsimsel şartlardır. Sıcak günlerde, açık alan aktiviteleri seçeneği arttıkça boş zaman aktivitelerine katılım daha çok olmakta, bunun tersi durumda, soğuk günlerde aktivitelere katılım azalmaktadır. Günlerin uzunluğu ve kısalığı da aktivitelere katılım sayısını etkilemektedir (Erdoğan, 2022).

1.1.10. Okul kavramı

Okul, sözlük anlamı olarak, “her türlü eğitim ve öğretim toplu olarak yapıldığı yer” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023). Ülkemizde, 12 yıllık zorunlu temel eğitim modeli uygulanmaktadır. Uygulanan eğitim modelinin ilk 4 yılı ilkokul, ikinci 4 yılı ortaokul, üçüncü 4 yılı ise lise olarak uygulanmaktadır. 12 yıllık zorunlu eğitim sonrasında öğrenciler üniversite sınavlarına girer ve tercih ettikleri mesleklere yönelirler. Ülkemizdeki eğitim öğretim faaliyetleri Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yürütölmektedir (Karataş ve Atıcı, 2014).

1.1.11. Okullarda ders dışı faaliyetlerin işlevleri

Öğrenme ve öğretim sürecinde uygulanan sınıf dışı etkinlikler, öğrenmenin daha iyi olarak pekişmesi sağlamaktadır. Öğrencilerin tüm duyu organlarının katılımı ile katıldığı bir öğrenme türü olduğundan dolayı öğrenmenin kalıcı olmasında oldukça etkili bir yöntemdir. Dersler zevkli ve eğlenceli hale geldiği için de öğrencilerin daha istekli bir şekilde derse katılmalarına sebep olmaktadır (Kaptan, 1997). Ders dışı etkinlikler, eğitim ve öğretim temel amaçlarına bağlı olarak, öğrencilerin ihtiyaç, ilgi ve isteklerine göre okul, rehber öğretmen veya sınıf öğretmenlerinin yönlendirmesiyle sosyal etkinlikler olarak gerçekleşmesi önerilmektedir (Öztürk, 2017). Ders dışı etkinlikler, öğrencilerin ahlak değerlerinin algılanması, toplumsal hayata hazırlanması, iletişim becerilerinin gelişmesi, benlik gelişimi ve boş zamanlarını verimli kullanmalarına imkân sağlayan önemli bir kaynak değerindedir (Akar ve Nayir, 2015).

1.1.12. Pansiyon

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı pansiyonlar, farklı nedenlerden dolayı evlerinden uzakta eğitim öğretim hayatına devam etmek zorunda olan öğrencilere bu imkânı sağlayan kurumlardır. Pansiyonlar, Milli Eğitim Bakanlığı pansiyon yönetmeliğinde, “Resmî ve örgün imam-hatip ortaokulu ile ortaöğretim kurumlarında paralı yatılı ya da parasız okuyan öğrencilerin ve beslenme, barınma ve yatma ihtiyaçlarının karşılandığı yer” olarak tanımlanmıştır (Resmi Gazete, 1982). Milli Eğitim Temel Kanunu gereğince, eğitimde imkân ve fırsat eşitliği açısından, başarılı ve durumu iyi olmayan öğrenciler için pansiyon imkânlarının sağlanması önemlidir. Bunun yanı sıra yaşadığı yerden uzakta okul imkânlarından yararlanmak isteyen öğrenciler için burs, yatılı bölge okulu ve parasız yatılı gibi imkânlar sunulması gereklidir (MEB, 1973). Devlet imkânlarıyla eğitim öğretim ihtiyacının karşılanması ile gerekli durumlarda bu öğrencilerin beslenme ve barınma ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili olarak tarihsel süreç incelendiğinde, Nizamiye Medresesi gibi örneklere rastlanmaktadır (Öztürk, 2014). 14. yüzyıl başlarında Osmanlı devletinin kuruluş döneminde, İznik'te medreseler kurulmuş, bu medreselerde eğitim öğretim gören öğrencilerin barınma ve beslenme ihtiyaçları karşılanmış, eğitimlerini bitirdiklerinde çeşitli devlet görevlerinde istihdam edilmişlerdir. (Şişman, 2006). Tanzimat döneminden önce, eğitim öğretim işleri farklı merkezde yürütülmüştür. Halkın büyük bölümü çocuklarının eğitimlerini devam ettirmekte zorlanmışlardır. Yaşanan zorlukların üstesinden gelebilmek için imarethaneler ve vakıflar kurulmuştur. Cumhuriyet dönemi ile birlikte, medreseler ve imarethanelerin yerine yatılı okullar yapılmış, imarethane ve medreseler ise yatılı okul olarak kullanılmıştır (EARGED, 2005).

Pansiyonlar, öğrenciler için uzak oldukları aile ortamını sağlamanın yanı sıra onları disipline etmeyi ve hayata hazırlamayı da amaçlamaktadır (Uysal, 2016). Pansiyonlar, kalan öğrenciler için sadece yatma ve barınma yeri olarak değil, aynı zamanda etüt yapma, sosyal aktiviteler yapma, zaman yönetimi ve çeşitli yönlerden onları hayata hazırlama yeri olarak da görev yapmaktadır (Gündoğdu, 2014). Okul pansiyonlarında kanunla belirtilen görevliler ve öğrenciler dışında kimse kalmaz. Öğretmenler, belletmen görevleri ile pansiyonlarda öğrencilerle beraber kalmakta, gündüz akademik anlamda destek olmakla birlikte akşam ve gece de öğrencilere anne, baba ve rehber öğretmen gibi davranarak onlara destek olmaktadır (Sarıduman ve Kılıçoğlu, 2018).

1.1.12.1. Pansiyon yönetimi ve rekreasyonel etkinlikler

Ortaöğretim kurumlarına bağlı pansiyonların yönetiminden sorumlu olan amir, okul müdürüdür. Ayrıca pansiyondan sorumlu olan müdür yardımcısı, nöbetçi öğretmen, belletmen olarak görev yapan öğretmenler, aşçı ve yardımcı hizmetliler de bulunmaktadır. Bunların yanı sıra pansiyonlarda sağlık personeli (hemşire veya sağlık memuru) de bulunabilmektedir. Bu personeller, temel pansiyon hizmetleri olan barınma, beslenme, eğitim-öğretim, etüt ve hazırlık çalışmaları planlama gibi hizmetlerde görevlendirilirler. Pansiyonlarda yaşayan öğrencilerin yaş dönemleri düşünüldüğünde fiziksel ihtiyaçlarının yanında oyun ve boş zaman değerlendirme gibi sosyal aktivitelerden faydalanmaları da yine bu görevlilerin sorumluluğundadır. Özellikle pansiyonların fiziki şartları düşünüldüğünde pansiyonlarda görev alan görevlilerin yaratıcılıkları ve bu konudaki eğitimleri büyük önem taşımaktadır (Öztürk, 2020).

Pansiyonların asıl işi barınma gibi görünse de öğrencilerin istek ve ihtiyaçları düşünüldüğünde bundan daha fazlası olması gerektiği açıktır. Ailelerinden uzak olan çocukların, ev ortamının eksikliğini hissetmemeleri adına yapılması gerekenlerin yanı sıra, boş zamanlarının ve aktivite ihtiyaçlarının da göz ardı edilmemesi gerekir (Şenol ve Yıldız, 2009).

1.2.13. Pansiyon öğrencileri ve boş zaman yönetimi ile ilgili yapılan çalışmalar

Öztürk (2020), pansiyon öğrencilerinin serbest zaman doyum düzeylerini incelediği araştırmasında, 113 pansiyon öğrencisinin boş zaman etkinliklerine katılımı sağlanmış, yapılan etkinlikler sonucunda öğrencilerin serbest zaman doyum düzeylerinde artış tespit edilmiştir. Demirelli (2022), pansiyon öğrencilerinin, ailesi ile beraber kalan öğrencilere göre öğrenme sorumlulukları alma düzeylerini karşılaştırdığı araştırmasında, çeşitli değişkenler açısından sorumluluk alma düzeylerini incelemiş ve ailesi ile birlikte kalan öğrencilerin pansiyon öğrencilerine göre öğrenme sorumluluğu alma düzeylerinin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Karataş (2006), yatılı öğrencilerin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarını araştırdığı çalışmasında, katılan öğrencilerin %64'ünün boş zamanlarını değerlendirebildiğini, %36'sının ise boş zamanlarını değerlendiremediğini tespit etmiştir. Öğrencilerin boş zaman değerlendirirken yaptıkları etkinliklerde ise en yüksek oranı %30 ile spor aktiviteleri almıştır. Akyol ve Akkaşoğlu (2020), gençlerin boş zaman faaliyetlerine

katılım engellerini incelemiş, sonuç olarak öğrencilerin aktivitelere katılımında, tesis yetersizliği, ulaşım eksikliği, maddi sıkıntılar ve zaman azlığı faktörlerinin öncelikli engeller olduğunu tespit etmişlerdir. Solakumur ve ark. (2019) üniversite öğrencilerinin boş zaman engellerini inceledikleri araştırmalarında, öğrencilerin yaş, sınıf düzeyi, gelir düzeyi değişkenlerinde anlamlı farklılıklar bulamazken, cinsiyet ve bölüm değişkenlerinde anlamlı farklılıklar tespit etmişlerdir. Cinsiyet değişkeninde kadınların ölçek puan ortalaması daha yüksek çıkarken, bölüm değişkeninde ise rekreasyon bölümünün diğer bölümlere göre daha yüksek ölçek puan ortalamasına sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Çebi ve ark. (2018), spor bilimleri fakültesi ve diğer fakülte öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine katılım engellerinin incelemiş, farklı fakülteler arasındaki öğrencilerin boş zaman engellerinin incelenmesinde anlamlı farklılık bulamamışlardır. Bu sonucu öğrencilerin gelir düzeylerinin birbirine yakın olmasından dolayı boş zaman aktivitelerinde benzer davranışlar sergilemişlerdir şeklinde açıklamışlardır. Yuluk (2021) sportif etkinliklerin pansiyon öğrencilerinin sosyal uyum süreci üzerindeki etkilerini incelediği araştırmasında, pansiyonda kalan öğrencilerin katıldıkları sportif etkinlikler sayesinde, sosyal ve bireysel özelliklerinin geliştiği, sosyalleşmelerinin gerçekleştiğini tespit etmiştir. Özşaker (2012) gençlerin boş zaman aktivitelerine katılamama nedenlerini incelediği araştırmasında, araştırmaya katılan gençlerin boş zaman aktivitelerine katılamamalarının en büyük nedeninin gelir durumu olduğunu tespit etmiştir.

Literatür incelenmesi sonucunda araştırmanın amacı, ailesinden uzak olarak pansiyonda kalan öğrencilerin boş zaman değerlendirmesinde karşılaştıkları engellerin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

2. MATERYAL METOT

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, Elazığ ilinde bulunan ortaöğretim kurumlarına bağlı pansiyonlarda kalan öğrencilerin boş zaman engellerini incelemek amacı ile yapılan nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004).

2.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, Elazığ ilinde ortaöğretim kurumlarında 2023-2024 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 2385 pansiyon öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, Elazığ ilindeki merkeze bağlı ortaöğretim kurumlarındaki pansiyonlarda kalan 422 öğrenci oluşturmaktadır. Sekaran ve Bougie (2003)'e göre örneklemin evreni karşıladığı söylenmektedir. Çalışmamıza katılımcıların gönüllülük esasıyla katılımları sağlanmıştır. Katılımcılar 18 yaşından küçük olduğundan, araştırmaya katılmadan önce veli onay formu katılımcıların velileri tarafından imzalanarak araştırmacı tarafından toplanmıştır. Araştırma, Munzur Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu 03.11.2023 tarihli 08 karar sayılı toplantısında alınan karar ile etik olarak uygun bulunmuştur (EK 1).

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla 5 soruluk (cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, aile gelir durumu ve düzenli spor yapma durumu) araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Katılımcıların boş zaman engellerinin ölçülebilmesi için Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilmiş ve Türkçeye çevirisi Karaküçük ve Gürbüz (2007) tarafından yapılmış, daha sonra Gürbüz ve ark. (2020) tarafından kısa form haline getirilen “Boş Zaman Engelleri Ölçeği Kısa Formu (BZEÖ-KF)” kullanılmıştır. 4'lü Likert tipi olan ölçekte cevaplar, “Kesinlikle önemsiz”, “Önemsiz”, “Önemli” ve “Çok önemli” olarak gruplandırılmıştır. Ölçek, toplam 18 soru ve her biri 3 sorudan oluşan 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, Birey Psikolojisi (1, 2 ve 3. soru), Bilgi eksikliği (4, 5 ve 6. soru), Tesis (7, 8 ve 9. soru), Arkadaş eksikliği (10,

11 ve 12. soru), Zaman (13, 14 ve 15. soru) ve İlgili eksikliği (16, 17 ve 18. soru) şeklinde oluşturulmuştur. Ölçekte ters puanlamalı soru bulunmamaktadır. Ölçek sonuçlarının değerlendirilmesinde alt boyutlar için toplam puan en az 3, en çok 12, ölçek toplam puanı için ise en az 18, en çok 72'dir. Ölçek puanının yüksek olması boş zaman engelleri düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin iç tutarlık katsayıları, 0,65 ile 0,85 arasında değişmektedir. Nunnally göre güvenilirlik alt sınırı 0,70 olarak alındığı düşünüldüğünde, ölçeğin güvenilirlik katsayısı kabul edilebilir düzeydedir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi, SPSS 22.0 programı ile yapılmıştır. Elde edilen verilerin normallik incelemesi çarpıklık ve basıklık değerleri incelenerek yapılmış, verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Verilerin istatistiksel incelemesinde parametrik testler uygulanmıştır. Çok gruplu değişkenlerde tek yönlü varyans Anova, iki gruplu değişkenlerde independent sample T testi kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farklılıkların belirlenmesinde Tukey testi uygulanmıştır. Verilerin incelenmesinde istatistiki açıdan anlamlılık değeri $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 3.1. Çalışmaya katılan katılımcıların cinsiyet eksenli dağılımları

Cinsiyet	N	%
Kız	199	47,2
Erkek	223	52,8
Toplam	422	100,0

Tablo 3.2. Çalışmaya katılan katılımcıların okul türü eksenli dağılımları

Okul Türü	N	%
Spor Lisesi	136	32,2
Güzel Sanatlar	102	24,2
Fen Lisesi	69	16,4
Proje Okulu	115	27,3
Toplam	422	100,0

Tablo 3.3. Çalışmaya katılan katılımcıların sınıf eksenli dağılımları

Sınıf	N	%
9. Sınıf	133	31,5
10. Sınıf	130	30,8
11. Sınıf	99	23,5
12. Sınıf	60	14,2
Toplam	422	100,0

Tablo 3.4. Çalışmaya katılan katılımcıların gelir düzeyi eksenli dağılımları

Gelir Düzeyi	N	%
7000-10000 TL	243	57,6
10000-15000 TL	132	31,3
15000-20000 TL	40	9,5
20000> TL	7	1,7
Toplam	422	100,0

Tablo 3.5. Çalışmaya katılan katılımcıların spor yapma eksenli dağılımları

Gelir Düzeyi	N	%
Düzenli Spor Yapanlar	163	38,6
Düzenli Spor Yapmayanlar	259	61,4
Toplam	422	100,0

Tablo 3.6. Çalışma verilerine ilişkin normallik sınaması sonuçları

Alt Boyutlar	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Birey Psikolojisi	-,254	-,780
Bilgi Eksikliği	,228	-,704
Tesis	,394	-,577
Arkadaş Eksikliği	,333	-,104
Zaman	,452	-,069
İlgi Eksikliği	,461	-,247
Boş zaman Ölçeği	,652	,002

Boş zaman engelleri ölçeği normallik testi sonuçlarına bakıldığında Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerinin tüm alt boyutlar ve ölçeklerin toplam puanında -1.5 ile +1.5 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Tabachnick ve Fidell (2007) yapmış oldukları çalışmalarında sosyal alanda yapılan araştırma çalışmalarının verilerin normallik sınamasını Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerine bakarak belirlenmesi gerektiğinden bahsetmişlerdir. Tabachnick ve Fidell (2007) Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerinin -1.5 ile +1.5 aralığında olması verilerin normal dağılım gösterdiğini ve bu sayede parametrik testlerden yararlanılması gerektiğini söylemişlerdir.

Tablo 3.7. Cinsiyet değişkenine yönelik t testi sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Birey Psikolojisi	Kız	199	8,2613	2,08701	,641	,522
	Erkek	223	8,1300	2,10879		
Bilgi Eksikliği	Kız	199	7,7789	1,97493	1,656	,098
	Erkek	223	7,4709	1,84484		
Tesis	Kız	199	7,6482	2,09783	,604	,546
	Erkek	223	7,5291	1,94931		
Arkadaş Eksikliği	Kız	199	7,8693	2,42525	4,638	,000*
	Erkek	223	6,9193	1,76113		
Zaman	Kız	199	7,8090	2,07771	4,281	,000*
	Erkek	223	7,0493	1,55450		
İlgi Eksikliği	Kız	199	7,9095	2,25672	4,897	,000*
	Erkek	223	6,9552	1,73666		
Ölçek Toplam	Kız	199	47,2764	10,70207	3,650	,000*
	Erkek	223	44,0538	7,27620		

Çalışmaya katılan katılımcıların boş zaman engelleri ölçeği ve alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında birey psikolojisi, bilgi eksikliği ve tesis alt boyutlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Arkadaş eksikliği, zaman, ilgi eksikliği

ve boş zaman engelleri ölçeği toplam puanlarına bakıldığında ise cinsiyet açısından istatistikî açıdan anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Tablo 3.8. Okul türü değişkenine yönelik anova testi sonuçları

Alt Boyutlar	Okul Türü	N	X	Ss	F	p	tukey
Birey psikolojisi	Spor Lisesi ^A	136	9,0000	1,59629	42,982	,000	
	Güzel Sanatlar ^B	102	7,1569	2,13757			A-B,D
	Fen Lisesi ^C	69	9,6377	1,83087			C-B,D
	Proje Okulu ^D	115	7,2870	1,82941			
	Toplam	422	8,1919	2,09708			
Bilgi eksikliği	Spor Lisesi ^A	136	7,2647	1,59274	42,477	,000	
	Güzel Sanatlar ^B	102	7,2745	1,73580			
	Fen Lisesi ^C	69	9,6957	1,64768			C-A,B,D
	Proje Okulu ^D	115	7,0870	1,74499			
	Toplam	422	7,6161	1,91122			
Tesis	Spor Lisesi ^A	136	7,1765	1,55817	52,945	,000	
	Güzel Sanatlar ^B	102	6,8235	1,77112			
	Fen Lisesi ^C	69	9,9420	1,52319			C-A,B,D
	Proje Okulu ^D	115	7,3304	1,96782			
	Toplam	422	7,5853	2,01917			
Arkadaş eksikliği	Spor Lisesi ^A	136	6,8676	2,18347	31,087	,000	
	Güzel Sanatlar ^B	102	6,9608	1,69403			C-A,B,D
	Fen Lisesi ^C	69	9,4348	2,06140			
	Proje Okulu ^D	115	7,0783	1,80228			
	Toplam	422	7,3673	2,15110			
Zaman	Spor Lisesi ^A	136	6,6691	1,23561	62,737	,000	
	Güzel Sanatlar ^B	102	6,8039	1,58607			C-A,B,D
	Fen Lisesi ^C	69	9,6232	1,46630			D-A,B
	Proje Okulu ^D	115	7,4870	1,86079			
	Toplam	422	7,4076	1,85706			
İlgi eksikliği	Spor Lisesi ^A	136	6,3971	1,23696	64,997	,000	
	Güzel Sanatlar ^B	102	7,4510	1,77233			A-B,C,D
	Fen Lisesi ^C	69	9,8551	1,75126			C-B,D
	Proje Okulu ^D	115	7,0870	2,04581			
	Toplam	422	7,4052	2,05258			
Ölçek Toplam	Spor Lisesi ^A	136	43,3750	5,57632	82,241	,000	
	Güzel Sanatlar ^B	102	42,4706	8,41110			C-A,B,D
	Fen Lisesi ^C	69	58,1884	7,42269			
	Proje Okulu ^D	115	43,3565	7,97385			
	Toplam	422	45,5735	9,18576			

Çalışmaya katılan katılımcıların boş zaman engelleri ölçeği ve alt boyutları ile okul türü değişkeni arasında tüm alt boyutlar ve ölçeğin toplam puanlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Gruplar arası farkların incelenmesi için Tukey testi sonuçlarına bakıldığında;

Birey psikolojisi alt boyutunda spor lisesi öğrencileri ile güzel sanatlar ve proje okulu türleri arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Aynı zamanda fen lisesi öğrencileri ile güzel sanatlar ve proje okulu türleri arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Bilgi eksikliği alt boyutunda fen lisesi öğrencileri ile spor lisesi, güzel sanatlar ve proje okulu türleri arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tesis alt boyutunda fen lisesi öğrencileri ile spor lisesi, güzel sanatlar ve proje okulu türleri arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Arkadaş eksikliği alt boyutunda fen lisesi öğrencileri ile spor lisesi, güzel sanatlar ve proje okulu türleri arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Zaman alt boyutunda fen lisesi öğrencileri ile spor lisesi, güzel sanatlar ve proje okulu türleri arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Aynı zamanda proje okulu ile spor lisesi ve güzel sanatlar türü arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

İlgi eksikliği alt boyutunda spor lisesi öğrencileri ile güzel sanatlar, fen lisesi ve proje okulu türleri arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Aynı zamanda fen lisesi ile güzel sanatlar ve proje okulu türü arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Boş zaman engelleri ölçeği toplam puanlarında fen lisesi öğrencileri ile spor lisesi, güzel sanatlar ve proje okulu türleri arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 3.9. Sınıf değişkenine yönelik anova testi sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf	N	X	Ss	F	p
Birey psikolojisi	9.sınıf	133	8,3233	2,04328	1,772	,152
	10.sınıf	130	7,9385	2,13772		
	11.sınıf	99	8,4949	2,15886		
	12.sınıf	60	7,9500	1,97806		
	Toplam	422	8,1919	2,09708		
Bilgi eksikliği	9.sınıf	133	7,5489	1,95582	,716	,543
	10.sınıf	130	7,5615	1,86773		
	11.sınıf	99	7,8586	1,96401		
	12.sınıf	60	7,4833	1,82721		
	Toplam	422	7,6161	1,91122		
Tesis	9.sınıf	133	7,4887	2,03238	,408	,747
	10.sınıf	130	7,5615	1,93300		
	11.sınıf	99	7,5960	2,10403		
	12.sınıf	60	7,8333	2,05984		
	Toplam	422	7,5853	2,01917		
Arkadaş eksikliği	9.sınıf	133	7,5038	1,92521	,323	,809
	10.sınıf	130	7,3462	2,53873		
	11.sınıf	99	7,3131	1,95169		
	12.sınıf	60	7,2000	2,05682		
	Toplam	422	7,3673	2,15110		
Zaman	9.sınıf	133	7,3684	1,81105	,157	,925
	10.sınıf	130	7,4846	1,86038		
	11.sınıf	99	7,3333	1,77281		
	12.sınıf	60	7,4500	2,11071		
	Toplam	422	7,4076	1,85706		
İlgi eksikliği	9.sınıf	133	7,4737	1,99840	,196	,899
	10.sınıf	130	7,4538	1,94940		
	11.sınıf	99	7,2929	2,10564		
	12.sınıf	60	7,3333	2,32646		
	Toplam	422	7,4052	2,05258		
Ölçek Toplam	9.sınıf	133	45,7068	9,13434	,099	,961
	10.sınıf	130	45,3462	9,32755		
	11.sınıf	99	45,8889	9,16169		
	12.sınıf	60	45,2500	9,23814		
	Toplam	422	45,5735	9,18576		

Çalışmaya katılan katılımcıların boş zaman engelleri ölçeği ve alt boyutları ile sınıf türü değişkeni arasında tüm alt boyutlar ve ölçeğin toplam puanlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 3.10. Gelir düzeyi değişkenine yönelik anova testi sonuçları

Alt Boyutlar	Gelir Düzeyi	N	X	Ss	F	p	Tukey
Birey psikolojisi	7000-10000TL ^A	243	8,2675	2,11802	2,722	,054	
	10000-15000TL ^B	132	8,3030	2,06734			
	15000-20000TL ^C	40	7,6750	2,05548			
	20000> TL ^D	7	6,4286	,97590			
	Toplam	422	8,1919	2,09708			
Bilgi eksikliği	7000-10000TL ^A	243	7,4527	1,87216	3,938	,009	
	10000-15000TL ^B	132	7,9773	1,91605			
	15000-20000TL ^C	40	7,7000	1,93748			B-D
	20000> TL ^D	7	6,0000	1,82574			
	Toplam	422	7,6161	1,91122			
Tesis	7000-10000TL ^A	243	7,4568	1,96698	,830	,478	
	10000-15000TL ^B	132	7,7955	2,02178			
	15000-20000TL ^C	40	7,6750	2,23478			
	20000> TL ^D	7	7,5714	2,57275			
	Toplam	422	7,5853	2,01917			
Arkadaş eksikliği	7000-10000TL ^A	243	7,1770	1,75503	4,511	,004	
	10000-15000TL ^B	132	7,8106	2,71308			B-A,D
	15000-20000TL ^C	40	7,4000	2,01023			
	20000> TL ^D	7	5,4286	1,81265			
	Toplam	422	7,3673	2,15110			
Zaman	7000-10000TL ^A	243	7,0905	1,73444	6,006	,001	
	10000-15000TL ^B	132	7,8788	1,92624			A-B
	15000-20000TL ^C	40	7,8000	1,95067			
	20000> TL ^D	7	7,2857	2,21467			
	Toplam	422	7,4076	1,85706			
İlgi eksikliği	7000-10000TL ^A	243	7,1646	1,88230	3,165	,024	
	10000-15000TL ^B	132	7,8258	2,20858			A-B
	15000-20000TL ^C	40	7,5500	2,25263			
	20000> TL ^D	7	7,0000	2,58199			
	Toplam	422	7,4052	2,05258			
Ölçek Toplam	7000-10000TL ^A	243	44,6091	8,54542	4,059	,007	
	10000-15000TL ^B	132	47,5909	9,93256			A-B
	15000-20000TL ^C	40	45,8000	9,59220			
	20000> TL ^D	7	39,7143	7,45462			
	Toplam	422	45,5735	9,18576			

Çalışmaya katılan katılımcıların boş zaman engelleri ölçeği ve alt boyutları ile gelir düzeyi değişkeni arasında bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği, zaman, ilgi eksikliği ve ölçeğin toplam puanlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Birey

psikolojisi ve tesis alt boyutları ile gelir düzeyi değişkeni arasından ise istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Gruplar arası farkların incelenmesi için Tukey testi sonuçlarına bakıldığında;

Bilgi eksikliği alt boyutunda gelir düzeyi 10000-15000TL ile 20000TL üzeri gelire sahip olan gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Arkadaş eksikliği alt boyutunda gelir düzeyi 10000-15000TL ile 7000-10000TL ve 20000TL üzeri gelire sahip olan gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir

Zaman alt boyutunda gelir düzeyi 7000-10000TL ile 10000-15000TL gelire sahip olan gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

İlgi eksikliği alt boyutunda gelir düzeyi 7000-10000TL ile 10000-15000TL gelire sahip olan gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Boş zaman engelleri ölçeği toplam puanlarında gelir düzeyi 7000-10000TL ile 10000-15000TL gelire sahip olan gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 3.11. Spor yapma durumu değişkenine göre t testi sonuçları

Alt Boyutlar	Spor Yapma Durumu	N	X	Ss	t	p
Birey Psikolojisi	Düzenli Spor Yapanlar	163	8,8712	1,75382	5,456	,000
	Düzenli Spor Yapmayanlar	259	7,7645	2,18401		
Bilgi Eksikliği	Düzenli Spor Yapanlar	163	7,5215	1,82011	-,807	,420
	Düzenli Spor Yapmayanlar	259	7,6757	1,96752		
Tesis	Düzenli Spor Yapanlar	163	7,5399	1,82319	-,366	,714
	Düzenli Spor Yapmayanlar	259	7,6139	2,13624		
Arkadaş Eksikliği	Düzenli Spor Yapanlar	163	7,1718	2,34546	-1,483	,139
	Düzenli Spor Yapmayanlar	259	7,4903	2,01422		
Zaman	Düzenli Spor Yapanlar	163	7,1288	1,65979	-2,461	,014
	Düzenli Spor Yapmayanlar	259	7,5830	1,95389		
İlgi Eksikliği	Düzenli Spor Yapanlar	163	6,9018	1,80949	-4,070	,000
	Düzenli Spor Yapmayanlar	259	7,7220	2,13497		
Ölçek Toplam	Düzenli Spor Yapanlar	163	45,1350	7,67352	-,778	,437
	Düzenli Spor Yapmayanlar	259	45,8494	10,02577		

Çalışmaya katılan katılımcıların boş zaman engelleri ölçeği ve alt boyutları ile spor yapma durumu değişkeni arasında bilgi eksikliği, tesis Arkadaş Eksikliği ve ölçeğin toplam puanlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Birey psikolojisi,

zaman ve ilgi eksikliği puanlarına bakıldığında ise spor yapma durumu değişkeni açısından istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

4. TARTIŞMA

Ortaöğretim kurumlarındaki pansiyon öğrencilerinin boş zaman engellerinin incelenmesi amacı ile yapılan araştırmaya, 422 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin boş zaman engelleri cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, gelir düzeyi ve spor yapma durumu değişkenleri açısından istatistiksel olarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular literatür incelemesi yapılarak yurtiçi ve yurtdışı benzer kaynaklar ile tartışılıp yorumlanmaya çalışılmıştır.

Katılımcıların boş zaman engelleri birey psikolojisi, bilgi eksikliği, tesis, arkadaş eksikliği, zaman ve ilgi eksikliği olmak üzere toplam 6 alt boyutta incelenmiştir.

Araştırmada, katılımcıların boş zaman engelleri ölçeği ve alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında birey psikolojisi, bilgi eksikliği ve tesis alt boyutlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Arkadaş eksikliği, zaman, ilgi eksikliği ve boş zaman engelleri ölçeği toplam puanlarına bakıldığında ise cinsiyet açısından istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ölçek toplam puanı ve diğer alt boyutlar incelendiğinde kız öğrencilerin ölçek puan ortalamalarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla boş zaman engellerine sahip olduklarını ortaya koymaktadır. İstatistiksel açıdan farklılık tespit edilen alt boyutlar incelendiğinde, arkadaş eksikliği, ilgi eksikliği ve zaman eksikliği alt boyutlarında kız öğrencilerin puan ortalamalarının erkeklere göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Ölçek toplam puanı incelendiğinde ise kız öğrencilerin ölçek toplam puanının (47,27) erkek öğrencilerin ölçek toplam puanından (44,05) anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Cinsiyet değişkeni açısından boş zaman engelleri ile ilgili literatür incelenmiş, araştırma ile paralellik gösteren ve çelişen kaynaklara rastlanmıştır. Güler (2017), üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada, kız öğrencilerin boş zaman engelleri ölçek puanı ortalamasını 50,74, erkek öğrencilerin ölçek puanı ortalamasını 49,11 olarak bulmuştur. Cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmasa da kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek puana sahip olduğu görülmektedir. Diğer alt boyutlarda ise yine kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğunu belirlemiştir. Özşaker (2012) gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine yapmış olduğu araştırmada, kızların bütün alt boyutlarda erkeklerden anlamlı derecede yüksek ölçek puanı ortalamasına sahip olduğunu tespit

etmiştir. Karadeniz ve ark. (2019) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada, kız öğrencilerin bilgi eksikliği ve birey psikolojisi alt boyutlarında kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit ederken, diğer alt boyutlarda da kız öğrencilerin puan ortalamalarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırmada elde edilen bulgular ile paralellik gösteren başka kaynaklara da literatürde rastlanmaktadır (Arslan ve ark., 2018; Uzun, 2016; Önen, 2021). Literatür incelemesinde cinsiyet değişkeni açısından elde edilen bulgular ile çelişen kaynaklara da rastlanmıştır. Erdoğan (2022) beden eğitimi öğretmenlerinin boş zaman engellerini incelediği araştırmasında, kadın öğretmenler ile erkek öğretmenler arasında boş zaman engelleri açısından anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Deniz (2020) spor bilimleri öğrencilerinin serbest zaman engellerini incelediği araştırmasında, zaman, tesisler ve bilgi eksikliği alt boyutlarında erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit ederken diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Araştırma bulguları ile çelişen başka çalışmalara da literatürde rastlanılmıştır (Lokat, 2015; Erdem, 2011). Cinsiyet değişkeni açısından pansiyon öğrencilerinin boş zaman engellerinin incelenmesi sonucunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla boş zaman engellerine sahip olduğu görülmektedir. Bunun nedeninin kız öğrencilerin boş zaman etkinliklerine katılmada toplumsal cinsiyet baskısı ile karşılaşma korkusu olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda bu durumun erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre, arkadaşları ile dışarda zaman geçirme alışkanlıklarının daha çok olmasından kaynaklanabileceği de düşünülmektedir. Literatür taramasında yapılan incelemede yaş olarak daha büyük kadın katılımcıların boş zaman engellerinin incelendiği araştırmalarda cinsiyet açısından farklılıkların anlamlı derecede olmadığı görülmektedir. Bu nedenle araştırmada elde edilen istatistiksel farklılıkların ilerleyen yaş dönemlerinde daha düşük olacağı düşünülmektedir.

Okul türü değişkenine göre boş zaman engellerinin incelenmesinde, bilgi eksikliği, tesis, arkadaş eksikliği alt boyutlarında fen lisesi öğrencilerinin ölçek puanı ortalamasının diğer okul öğrencilerine göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Zaman alt boyutunda, fen lisesi öğrencilerinin puan ortalamasının diğer okul öğrencilerine göre anlamlı derecede yüksek olduğu, proje okulu öğrencilerinin de güzel sanatlar ve spor lisesi öğrencilerine göre anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Birey psikolojisi alt boyutunda fen lisesi ve spor lisesi öğrencilerinin ölçek puan ortalamalarının güzel sanatlar lisesi ve proje okulu öğrencilerinin puan ortalamalarından anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. İlgili eksikliği alt boyutunda spor lisesi öğrencilerinin ölçek puanı

ortalamasının diğer okul öğrencilerine göre anlamlı derecede düşük olduğu, fen lisesi öğrencilerinin puan ortalamasının ise diğer okul öğrencilerine göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Ölçek toplam puan ortalamaları incelendiğinde ise fen lisesi öğrencilerinin (58,18) spor lisesi (43,37), güzel sanatlar lisesi (42,47) ve proje okulları öğrencilerine (43,35) göre anlamlı derecede yüksek puan ortalamasına sahip olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelemesinde konu ile ilgili çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Gümüş ve ark. (2014) lise öğrencilerinde serbest zaman kısıtlayıcıları üzerine yapmış oldukları araştırmada, meslek lisesi öğrencilerinin fen lisesi ve anadolu lisesi öğrencilerinden daha yüksek serbest zaman kısıtlayıcısı ile karşılaştıklarını tespit etmişlerdir. Bu durumu beden eğitimi derslerinin meslek lisesi müfredatından kaldırılması ile açıklamışlardır. Çevik ve Yılgin (2023) ergenlerde serbest zaman ilgilenim düzeyini inceledikleri araştırmalarında, devlet okulları ve özel okullardaki öğrencilerin serbest zaman ilgi düzeyleri arasında farklılık bulamamışlardır. Gökmen (2023), kamu çalışanları üzerindeki araştırmasında, eğitim düzeyinin boş zaman engelleri üzerinde etkisi olmadığını tespit etmiştir. Çebi ve ark. (2018), spor bilimleri fakültesi ile diğer fakültelerdeki öğrencilerin boş zaman engellerini karşılaştırmış ve anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir. Literatür incelemesi sonucunda okul türü değişkeni açısından fazla çalışmaya rastlanmamıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde, fen lisesi öğrencilerinin tüm alt boyutlar ve ölçek toplam puanı ortalamasında diğer okul türlerinden anlamlı derecede yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Bu durum, fen lisesinde öğrenim gören öğrencilerin diğer öğrencilerden daha fazla boş zaman engellerine sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Fen lisesi öğrencilerinin akademik başarıya daha fazla önem vermesi olasılığının bu durumun ortaya çıkmasına neden olduğu düşünülmektedir.

Sınıf değişkenine göre pansiyon öğrencilerinin boş zaman engellerinin incelenmesinde, 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda öğrenim gören öğrenciler arasında ölçek alt boyutları ve ölçek toplam puanı ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir. Araştırmada elde edilen veriler sınıf düzeyinde boş zaman engellerinin farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Literatür incelemesinde araştırma ile paralel sonuçlar ortaya çıkan kaynaklara rastlanmıştır. Önen (2021) lise öğrencilerinde sınıf değişkenine göre serbest zaman engellerini incelemiş, sınıflar arasında anlamlı farklılık bulamamıştır. Deniz (2020), üniversite öğrencilerinin serbest zaman engellerini yaş değişkeni açısından incelemesinde sadece arkadaş eksikliği alt boyutunda 18-20 yaş ile 24 yaş üzeri arasında 24 yaş üzeri lehine anlamlı farklılık tespit etmiş, diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık

bulamamıştır. Demirel ve ark. (2013) araştırmalarında üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılım engellerini yaş değişkenini açısından incelemiş ve anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir.

Gelir düzeyi değişkenine göre boş zaman engellerinin istatistiksel incelemesinde, ölçek toplam puanı ortalamalarında en yüksek puan ortalamasının 10000-15000 arası gelir durumuna sahip olan katılımcılarda olduğu (47,59), 7000-10000 arası gelir durumuna sahip katılımcıların ikinci en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu (44,60) tespit edilmiştir. Bu iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Alt boyutların incelenmesinde, bilgi eksikliği alt boyutunda 10000-15000 arası gelir grubuna ait katılımcıların puan ortalaması ile 20000 üzeri gelir grubu puan ortalaması arasında 20000 üzeri gelir grubu lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Arkadaş eksikliği alt boyutu incelemesinde, 10000-15000 arası gelir grubu ile 7000-10000 arası ve 20000 üzeri grubu arasında 10000-15000 grubu aleyhine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında, 7000-10000 arası grup ile 10000-15000 arası grup arasında 7000-10000 arası grup lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Gelir düzeyi değişkenine göre boş zaman engellerinin incelenmesi ile ilgili literatür incelemesi yapılmış ve elde edilen bulgulara paralellik gösteren ve çelişen araştırmalara rastlanmıştır. Gökmen (2023) kamu personellerinin boş zaman engellerini incelediği araştırmasında, refah durumu değişkenine göre en yüksek puan ortalamasına sahip grubun orta gelir düzeyine ait grup olduğunu belirlemiştir. Birey psikolojisi, ilgi eksikliği ve bilgi eksikliği alt boyutlarında orta gelir grubunun alt gelir grubuna göre anlamlı derecede yüksek puan ortalamasına sahip olduğunu tespit etmiştir. Tolukan ve Yılmaz (2014), araştırmalarında özel yetenek ile öğrenci alan üniversite bölümlerindeki öğrencilerin rekreasyonel etkinliklerine engel olan unsurları incelemiş ve refah düzeyi değişkenine göre, refah düzeyi iyi olan katılımcıların puan ortalamalarının birey psikolojisi alt boyutunda refah düzeyi kötü olan katılımcılara göre anlamlı derecede daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. İlgi eksikliği alt boyutunda ise kötü refah düzeyine sahip olan katılımcıların iyi refah düzeyine sahip katılımcılara göre anlamlı derecede yüksek puan ortalamasına sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Burton ve ark. (2003), rekreasyonel aktivitelere katılımı sosyoekonomik koşulların etkisini incelemiş, gelir düzeyinin aktivitelere katılımı önemli rolünün olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırmalar elde edilen bulgular ile paralellik göstermektedir. Araştırma bulguları ile çelişen araştırmalara da literatür incelenmesinde rastlanmıştır. Uzun ve İmamoğlu (2020), kadın üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada, gelir düzeyi değişkeni açısından

boş zaman engelleri incelemesinde anlamlı farklılık bulamamışlardır. Demirtaş ve İmamoğlu (2018), üniversite öğrencileri ile yaptıkları araştırmada, gelir durumu ile boş zaman engelleri arasında ilişki bulamamışlardır. Gelir düzeyi değişkeni açısından boş zaman engellerinin incelenmesinde, ölçek toplam puanında ve diğer alt boyutlarda en yüksek puan ortalamalarının 10000-15000 arası gruba ait olduğu görülmektedir. En düşük puan ortalamasına sahip grubun ise 20000 üzeri grup olduğu görülmektedir. Bu durum gelir düzeyi arttıkça boş zaman engellerinin azaldığını ve refah düzeyinin yükselmesi ile öğrencilerin bu engelleri daha kolay aşabileceğini göstermektedir. Ekonomik koşulların insanların boş zamanlarını değerlendirmede etkisinin yüksek olduğu elde edilen bulgular ile desteklenmektedir.

Düzenli spor yapma değişkeni açısından boş zaman engellerinin incelenmesinde, ölçek toplam puanını açısından düzenli spor yapanlar (45,13) ile düzenli spor yapmayanlar (45,84) arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Alt boyutların incelenmesinde, zaman eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında düzenli spor yapanlar lehine anlamlı farklılık tespit edilirken, birey psikolojisi alt boyutunda düzenli spor yapmayanlar lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bilgi eksikliği, tesis ve arkadaş eksikliği alt boyutlarında ise anlamlı farklılık bulunmamıştır. Elde edilen bulgular ile literatür incelemesi sonucunda incelenen bulgular karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Tolukan ve Yılmaz (2014) farklı bölümlerdeki üniversite öğrencilerinin boş zaman engelleri puan ortalamalarını karşılaştırmış, puan ortalamalarında en düşük ortalamaları beden eğitimi öğrencilerinin aldıklarını tespit etmişlerdir. İlgi eksikliği ve arkadaş eksikliği alt boyutlarında beden eğitimi öğrencileri müzik ve resim bölümü öğrencilerine göre anlamlı derecede düşük puan ortalamasına sahipken, birey psikolojisi alt boyutunda ise anlamlı derecede yüksek puan aldıklarını tespit etmişlerdir. Araştırma sonuçları elde edilen veriler ile paralellik göstermektedir. Çebi ve ark. (2018) spor bilimleri öğrencileri ile diğer fakültedeki öğrencilerin boş zaman engellerini karşılaştırmış ve anlamlı farklılık bulamamışlardır. Bu araştırma sonucu, elde edilen bulgular ile çelişmektedir. Kahraman ve ark. (2017) spor lisesi öğrencileri ile anadolu lisesi öğrencilerinin boş zaman engellerini karşılaştırdıkları araştırmalarında, zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında spor lisesi öğrencileri lehine anlamlı derecede farklılık bulmuşlardır. Araştırma sonucu ile elde edilen veriler paralellik göstermektedir. Güler (2017) beden eğitimi bölümünde okuyan üniversite öğrencilerinin aktif spor yapanlar ve yapmayanların boş zaman engellerini karşılaştırmış ve anlamlı farklılık bulamamıştır. Araştırmanın bulguları ile elde edilen bulgular çelişmektedir. Literatür incelemesi ve elde

edilen bulgular değerlendirildiğinde, ilgi eksikliği ve zaman alt boyutlarında tespit edilen anlamlı farklılıkların düzenli spor yapmayan bireylerin boş zaman değerlendirmede zaman kısıtlamalarının ve ilgi eksikliklerinin bulunmasından kaynaklandığı düşünölmektedir. Birey psikolojisi alt boyutunda tespit edilen anlamlı farklılık incelendiğinde ise alt boyut sorularının sakatlanma riski ve yorgunluk hissi ile ilgili olduğundan dolayı düzenli spor yapanların puan ortalamalarının bu nedenle yüksek olduğu düşünölmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ortaöğretim kurumlarındaki pansiyon öğrencilerinin boş zaman engellerinin incelenmesi amacı ile yapılan araştırmada sonuç olarak;

Araştırmaya katılan katılımcıların boş zaman engelleri düzeyleri ile cinsiyet, okul türü, gelir düzeyi ve spor yapma durumu değişkenleri arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sınıf değişkeni açısından ise istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Çalışma bulguları doğrultusunda çalışmaya katılan ortaöğretim kurumlarındaki pansiyon öğrencilerinin boş zaman engelleri puanlarının 45,57 ile ortalama düzeye sahip oldukları saptanmıştır.

Araştırma sonucunda aşağıdaki öneriler verilmiştir,

- Pansiyon öğrencilerinin ailesi ile birlikte kalan öğrencilere göre boş zaman değerlendirme konusunda okul yönetimleri tarafından daha fazla desteklenmesi için bilgilendirme yapılabilir.
- Pansiyonlarda kalan kız öğrencilerin boş zaman değerlendirmesi konusunda öncelikli olarak değerlendirilmesi ve bu konuda Milli Eğitim Müdürlüklerinin gerekli adımları atması sağlanabilir.
- Öğrencilerin kaliteli boş zaman değerlendirme konusunda yaşadıkları bilgi eksiklikleri seminerler vb. toplantılar ile giderilebilir.
- Araştırma aileleri ile birlikte kalan öğrenciler dâhil edilerek genişletilebilir.
- Boş zaman değerlendirmenin önemi pansiyonlarda görevli öğretmen ve personellere toplantılarla anlatılabilir.
- Pansiyonlardaki belletici öğretmenler boş zaman değerlendirme konusunda bilgilendirilmeli.
- Araştırma farklı illerde ve bölgelerde de yapılarak bölgesel farklılıklar ortaya koyulabilir.
- Pansiyon öğrencileri için fiziksel anlamda aktif ve pasif serbest zaman etkinlik alanları düzenlenebilir.
- Pansiyonlarda kalan öğrenciler için, pansiyon veya okul yönetimi tarafından kendilerini çeşitli şekillerde ifade edebilecekleri sürdürülebilir etkinlikler planlanabilir.

- Pansiyonların, öğrencilerin evi olduğu düşünülürse, sadece spor ve aktif etkinlik alanlarının değil, ev ortamını sağlayacak pasif etkinlik, dinlenme alanları da planlanmalı.
- Pansiyonlarda kalan öğrencilere yönelik çeşitli branşlarda derbi maçları izleme, kontrollü sosyal medya ve internet ulaşım hizmetleri, ayakkabısız giriş ve kullanım alanları gibi pasif serbest zaman etkinlik olanakları da sunulabilir.

6. KAYNAKLAR

- Akar, F., Nayir, K.F.**, 2015. Eğitim kurumlarındaki sosyal kulüplerin etkililiğinin nedeni: Uygulamada değişim ihtiyacı. *Pegem Eğitim Etik Öğretim Dergisi*, 5(2):167 -186.
- Akatay, A.**, 2008. Örgütlerde zaman yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1):282-300.
- Akgül, B. M., Karaküçük, S.** 2015. Boş zaman yönetimi ölçeği (Geçerli Güvenirlik Çalışması) *International Journal Of Human Science*, 12(2):1867-1880.
- Akyol, C., Akkaşoğlu, S.**, 2020. Gençlerin boş zamanlarında rekreasyon faaliyetlerine katılım engelleri üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(3):2072-2089.
- Akyüz, H.**, 2015. Üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının incelenmesi: Bartın üniversitesi örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Alexandris, K., Carroll, B.**, 1997. Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: *Results from a study in Greece. Leisure Studies*, 29(3),107-125.
- Arslan, E., Namlı, A.Y., Doğaner, S.**, 2018. Üniversite öğrencileri neden aktif değiller? Katılımsal engeller. *Spormetre*, 16(4):140-150.
- Aslan, N., Cansever, A.B.**, 2012. Ergenlerin boş zaman değerlendirme algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42:23-35.
- Balay, R., Kaya, A., Doğu, Z.**, 2012. Ortaöğretim pansiyonlarında kalan lise öğrencilerinin öğretmen-öğrenci ilişkisine ilişkin algıları. *Electronic Journal of Social Sciences*, 11(42):103-128.
- Barkın, E.**, 2016. Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel fiziksel aktivitelere katılım engellerinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Baysal, D., Güzel, P.**, 2017. Analyze of the female students who stay ministry of education's school pension in terms of the "feasibility of yoga activity on thescope of extracurricular training". *Sakarya University Journal of Education*, 7(1):91-108.
- Birinci, M.C.**, 2018. Boş zaman motivasyonu ve davranışsal niyet ilişkisinde boş zaman tatmininin aracılık etkisi ve rekreasyonel hizmet kalitesinin düzenleyici rolü: Rekreasyonel kayak etkinliğine ilişkin bir çalışma. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Burton, N. W., Turrell, G., Oldenburg, B.,** 2003. Participation in recreational physical activity: why do socioeconomic groups differ?. *Health Education & Behavior*, 30(2):225-244.
- Ceylan, E. H., Taşkın, C.,** 2019. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin boş zamana yönelik motivasyon düzeylerinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(98):314-320.
- Crawford, D.W., Godbey, G.,** 1987. Reconceptualizing barriers to family leisure. *Leisure Sciences: An Interdisciplinary Journal*, 9(2):119-127.
- Crompton, J.L., Jackson, E.L., Witt, P.,** 2005. Integrating benefits to leisure with constraints to leisure. In E.L. Jackson (Ed.), *Constraints to Leisure*, State College, PA: Venture.
- Çebi, M., Eliöz, M., Yamak, B., Satıcı, A.,** 2018. Spor bilimleri ve diğer fakülte öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine katılım engellerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1):23-30
- Çevik, A., Yılın, A.,** 2023. Ergenlerde serbest zaman ilgilenim düzeyinin incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1):96-106.
- Demir, C., Çevirgen, A.,** 2006. Turizm ve çevre yönetimi: Sürdürülebilir gelişme yaklaşımı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Demir, C., Demir, N.,** 2006. Bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen faktörler ile cinsiyet arasındaki ilişki: lisans öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Ege Academic Review*, 6(1):36-48.
- Demirel, M., Dumlu, Y., Gürbüz, B., Balcı, V.,** 2013. Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımını engelleyen faktörlerin belirlenmesi. *2. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, Aydın, Türkiye, Bildiriler Kitabı, 600-607.
- Demirelli, G.,** 2022. Pansiyon öğrencilerinin öğrenmeye yönelik sorumluluk alma becerisinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Çankırı ili örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, Karatekin Üniversitesi, Çankırı.
- Demirtaş, Ö., İmamoğlu, G.,** 2018. Spor ve Sanat Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerde Boş Zaman Engellerinin Araştırılması, *Herkes İçin Spor ve Wellness Araştırmaları*, Editörler: M. Ali Öztürk, Gönülateş S., Akademisyen Kitabevi. 369-381,.
- Deniz, C.,** 2020. Spor bilimleri öğrencilerinin serbest zaman engelleri ile tatmin düzeyleri arasındaki ilişki. *Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya.
- Dumazedier, J.,** 1990. Boş zaman ve kültür. (Çev: E. Topbas). *Türk Yurdu Dergisi*, Ankara.

- Durhan, A. T., Akgül, B., Karaküçük, S.,** 2017. Rekreatif amaçlı yüzme sporuyla uğraşan bireylerin boş zaman yönetimleri üzerine bir değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4):1302-2040.
- Durol, E.,** 2017. Milli eğitime bağlı görev yapan öğretmenlerin rekreasyon etkinliklerine katılımlarının ve serbest zaman engellerinin incelenmesi (Antalya örneği). *Yüksek Lisans Tezi*, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Düzdemir, A.,** 2019. Öğretmenlerin rekreatif etkinliklere katılımlarında serbest zaman katılım engelleri ve mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- EARGED,** 2005. Okul pansiyonlarının etkililiğinin değerlendirilmesi (Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne Bağlı Okullar). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Ekinci, N.E., Kalkavan, A., Üstün, Ü.D., Gündüz, B.,** 2014. Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere katılmalarına engel olabilecek unsurların incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1):1-13.
- Erdem, B.,** 2011. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bölümlerine göre serbest zaman faaliyetlerine katılım biçimlerinin belirlenmesi ve sportif faaliyetlerin bu katılımdaki yeri. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Erdoğan, A.,** 2022. Beden eğitimi öğretmenlerinin boş zaman yönetimleri ile boş zaman engelleri arasındaki ilişki. *Yüksek Lisans Tezi*, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Filiz, K., Özçalıkuşu, O.,** 2001. Hatay ili yatılı ilköğretim bölge okullarında okuyan öğrencilerin boş zaman alışkanlıkları. *Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3):82-87.
- Gökmen, H.N.Ç.,** 2023. Kamu personellerinin boş zaman engellerinin boş zaman motivasyonlarına etkisinin incelenmesi: Taşeli platosu örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman.
- Güler, H.,** 2017. Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin boş zaman engellerinin boş zaman motivasyonlarına etkisinin araştırılması (Bartın ili örneği). *Yüksek Lisans tezi*, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Gümüş, H., Işık, Ö., Karakullukçu, Ö., Yıldırım, İ.,** 2014. Ortaöğretim kurumlarında serbest zaman fiziksel aktivite kısıtlayıcıları. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue1):814-825.
- Gündoğdu, A.,** 2014. Suffa'dan yurt'a öğrenci yatılı hizmetleri. Eğitime bakış. *Eğitim Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 10(30):1-2.
- Güngörmüş, H.A.,** 2007. Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler. *Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Gürbüz, B., Karaküçük, S.,** 2007. Boş zaman engelleri ölçeği-28: ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1):3-10.
- Gürbüz, B., Öncü, E., Emir, E.,** 2020. Boş zaman engelleri ölçeği: kısa formunun yapı geçerliğinin test edilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(2):120-131.
- Gürer, B., Dedeşah, U., Öz, N., Acun, A.,** 2017. Beden eğitimi öğretmenlerinin zaman yönetiminin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3):1-11.
- Gürsel, N., Güzel, P., Yıldız, K.,** 2019. Kadınların rekreasyonel faaliyetlere katılımında motivasyon ve engelleri ile ilgili durum tespiti; Manisa ili örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 10(2):164-174.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A., Dinç, Y.,** 2015. Boş zaman ve rekreasyon yönetimi (örnek animasyon uygulamaları). Detay Yayıncılık, Ankara.
- Jackson, E.L.,** 1988. Leisure constraints: A survey of past research. *Leisure Sciences*, 10(3):203-215.
- Jun, J., Kyle, G.T.,** 2011. The effect of identity conflict/facilitation on the experience of constraints to leisure and constraint negotiation. *Journal of Leisure Research*, 43(2):176-204.
- Juniu, S.,** 2000. Downshifting: Regaining the essence of leisure. *Journal of Leisure Research*, 32(1):69-73.
- Kahraman, G., Çolak, E., Bayazıt, B., Yılmaz, O.,** 2017. Lise öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılmalarını etkileyen faktörlerin incelenmesi. *İÜ Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1):27-40.
- Kaptan, F.,** 1997. Fen öğretimi. YÖK Yayınları. Ankara.
- Karadeniz, F., Müftüler, M., Gülbeyaz, K.,** 2019. Üniversite öğrencilerinin serbest zaman aktivitelerine yönelik tutum ve engellerinin incelenmesi (Muğla Sıtkı Koçman üniversitesi örneği). *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 1(2):21-36.
- Karaküçük, S.,** 2008. Rekreasyon boş zamanları değerlendirme. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Karaküçük, S., Akgül, B. A., Karaman, M., Ayyıldız, T.,** 2016. Türkiye’de rekreasyonel durum. S. Karaküçük (Ed.). Rekreasyon Bilimi, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Karaküçük, S., Göral, Ş., Akgül, B.M.,** 2017. Rekreasyon Kısıtlayıcıları. Rekreasyon Bilimi 2 s. 236-299. Editörler, S. Karaküçük, S. Kaya ve B.M. Akgül.
- Karataş, N.Y.,** 2006. Yatılı ilköğretim bölge okullarında okuyan öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları (Bingöl İli Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*, Uludağ Üniversitesi, Bursa.

- Karataş, S., Atıcı, M.,** 2014. Sınavla öğrenci alan ortaöğretim okullarının pansiyonunda kalan öğrencilerin pansiyonla ilgili görüşleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 4(2):167-177.
- Kılbaş, Ş.,** 2010. Rekreasyon, boş zamanı değerlendirme. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Kılıç, A.,** 2021. Milli eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin boş zamanlarını değerlendirme eğilimleri ve rekreasyonel aktivitelere katılımına engel olan faktörlerin incelenmesi (Kars ili örneği). *Yüksek Lisans Tezi*, Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Köktaş, K.Ş.,** 2010. Rekreasyon boş zaman değerlendirme. Nobel, İstanbul.
- Köse, B., Dönmez, M.,** 2019. Spor bilimlerinde okuyan öğrencilerin zaman yönetimi davranışları. *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2):82-87.
- Köse, Y.,** 2021. Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkide boş zaman tutumunun aracılık rolünün belirlenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize.
- Lokat, K.,** 2015. Beden eğitimi öğretmeni adaylarında serbest zaman algısı ve engelleri. *Yüksek Lisans Tezi*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- MEB,** 2022. Örgün Eğitim İstatistikleri. Erişim tarihi: 25.05.2023. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_09/15142558_meb_istatistikleri_org_un_egitim_2021_2022.pdf
- MEB.,** 1973. Milli eğitim temel kanunu. Erişim tarihi: 02.06.2023, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>
- Mutlu, İ.,** 2008. Egzersiz yapan kişilerin boş zamanlarına yönelik tutumları üzerine bir araştırma: Kayseri ili örneği, *Yüksek Lisans Tezi*, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Nunnally, J.C.,** 1978. Psychometric Theory (2.b.). McGraw-Hill. New York.
- Okumuş, E.,** 2005. Boş zamanlar ve islam (Leisure and Islam). *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 5:23-43
- Önen, L.,** 2021. Orta ergenlik dönemindeki bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi. *Sportive*, 4(2):46-56.
- Özer, B., Gelen, İ., Öcal, S.,** 2009. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının günlük problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12):235-257.

- Özmaden, M.**, 1997. Yükseköğretim kredi ve yurtlar kurumunda ikamet eden öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini değerlendirme sorunları üzerine bir çalışma. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özşaker, M.**, 2012. Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1):126-131.
- Öztürk, E.**, 2020. Pansiyonlarda kalan lise öğrencilerinin serbest zaman doyum düzeylerinin incelenmesi (Manisa ili örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Anabilim Dalı, Manisa.
- Öztürk, F., Bayazıt, B.**, 2020. Halk eğitim merkezlerinde çalışan bireylerin rekreatif etkinliklere katılımlarına engel olan faktörlerin incelenmesi (Kocaeli ili örneği). *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1):85-105.
- Öztürk, K.**, 2014. Tarihi süreciyle yurt hizmetleri ve önemi. *Eğitime Bakış*, 10(30):3-11.
- Öztürk, Ö.T.**, 2017. Ders dışı etkinlikleri ve sporla ilgili oyun uygulamaları, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Öztürk, Y.**, 2018. Boş zaman, rekreasyon ve turizm kavramları arasındaki ilişkinin karşılaştırılmalı bir analizi. *Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 1(2):31-42.
- Passig, D.**, 2004. Future-time-span as a cognitive skill in future studies. *Futures Research Quarterly*, 19(4):27-42.
- Pavelka, J.**, 2017. Are they having fun yet? *Leisure management within amenity migration. World Leisure Journal*, 59(1):21-38.
- Sarı, İ.**, 2018. Zaman yönetimi: atılan ok söylenen söz kaçırılan fırsat ve geçen zaman geri gelmezlerimizdir. Vol. (35). Nokta yayıncılık (e-kitap), Bursa.
- Sarıduman, S., Kılıçoğlu, G.**, 2018. Yatılı ortaöğretim okullarının pansiyonlarında yaşanan sorunlara ilişkin yöneticilerin görüşlerinin incelenmesi: Nitel bir araştırma. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1):1045- 1065.
- Sekaran, U., ve Bougie, R.**, (2003). Research methods for business 5th Ed: a skill building approach. *Journal of Education Business*, 68(5):316-317.
- Solak, G.K.**, 2022. Boş zaman engelleri ve fiziksel aktivite özdeğeri ilişkisi: evhanımları üzerine bir uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Solakumur, A., Özen, G., Yıldız, N.O., Ünlü, Y.**, 2019. Üniversite öğrencilerinin boş zaman engellerinin incelenmesi (Bartın ili örneği). *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1):33-41.

- Şenol, D., Yıldız S.,** 2009. Yatılı ilköğretim bölge okullarında öğrenci, öğretmen ve aile etkileşimi (Diyarbakır–Erzurum örneği). *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1):359-376.
- Şişman, M.,** 2006. Eğitim bilimine giriş. (2. Baskı). Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- T.C. Resmi gazete,** 2023. Milli eğitim bakanlığı okul pansiyonları kanunu. (17781 mükerrer), 11.08.1982, 5 - 21. 388.
- Tabachnick, B.G., Fidell, L.S.,** 2007. *Experimental designs using ANOVA* (Vol. 724). Belmont, CA: Thomson/Brooks/Cole.
- Tcha, S.S., Lobo, F.,** 2003. Analysis of constraints to sport and leisure participation– the case of Korean immigrants in Western Australia. *World Leisure Journal*, 45(3):13-23.
- Tolukan, E., Yılmaz, B.,** 2014. Özel yetenekle ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olabilecek unsurların belirlenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 1):525-539.
- Turan, E. B., Gülşen, D. B. A., Bilaloğlu, M.,** 2019. Kadın çalışanların yaşam doyumu ile boş zaman engelleri arasındaki ilişki: Akdeniz üniversitesi örneği. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1):104-114.
- Tutar, H.,** 2003. Zaman yönetimi. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Türk Dil Kurumu,** 2023. Okul sözlük anlamı. Erişim tarihi, 04.06.2023. <https://sozluk.gov.tr/>
- Uysal, İ.,** 2016. Pansiyonlu okullardaki öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar ve başarılarına etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Uzun, F.,** 2016. Üniversite öğrencilerinin serbest zaman motivasyonları ile rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörlerin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Uzun, M., İmamoğlu, O.,** 2020. Boş zaman engelleri farklılıkları: kadın üniversite öğrencileri örneği. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(4):3001- 3012.
- Uzun, M., İmamoğlu, O.,** 2020. Boş zaman engelleri farklılıkları: Kadın üniversite öğrencileri örneği. *TurkishStudies-Education*, 15(4):3001-3012.
- Üstün, Ü.D., Kalkavan, A.,** 2013. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerini rekreatif faaliyetlere katılmaya motive eden faktörlerin araştırılması. *II. Rekreasyon Araştırma Kongresi*, Kuşadası, Aydın, 31 Ekim- 3 Kasım, s. 620-630.
- Yaşartürk, F., Genç, A., Peker, H., Bakar, M., Bayburtlu, M.,** 2022. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin boş zamanda sıkılma algısı ve spora yönelik tutum düzeyleri

arasındaki ilişki. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)*, 8(2):402-416.

Yetiş, Ü., 2008. Ortaöğretim öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme eğilimleri (Ankara örneği). *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Yıldız, M., Çetinkaya, G., Özçelik, M.A., 2016. Açık hava rekreasyon kapsamında milli park kullanım engelleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 10:99-114.

Yılmaz, A., Ulaş, M., 2017. Kadınların rekreatif alanlarda fiziksel aktivite yapma amaçları ve karşılaştıkları sorunlar. *Spor Bilimleri Dergisi*, 27(3):101-117.

Yuluk, Ç., 2021. Pansiyonda kalan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal uyum sürecinde sportif etkinliklerin rolü (fenomenolojik bir çözümleme). *Yüksek Lisans Tezi*, Bozok Üniversitesi, Yozgat.

